

วารสารสันติสุขปริทรรศน์

Journal of Peace Periscope

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2563

Vol. 1 No. 1 Jan.-Jun. 2020

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Vol.1 No.1 (January-June 2020)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope (JPP) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยให้แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สู่สาธารณชนและแวดวงวิชาการ ขอบเขตวารสารมุ่งเน้นเปิดรับบทความจากสาขาด้านศาสนาและปรัชญา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยและสังคมศาสตร์ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ทั้งนี้เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

พระครูชลธารพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ่องไคร้

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระมหาบุญเลิศ ช่วยธานี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีดาคำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พระมหาวิเศษ เสาะพบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทรแดง มหาวิทยาลัยพะเยา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญย์ นิลเกษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันทรส่อง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล มหาวิทยาลัยแม่โจ้
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พืชทองหลาง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณากร กรสิงห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14. อาจารย์ ดร.มนตรี หลินภู มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
15. อาจารย์ ดร.ณัฐชานันท์ วงศ์มูลิธิกร มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ฝ่ายจัดการวารสาร

นางศิรินทิพย์ ผาเจริญ

สำนักงาน

สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
50220

จัดพิมพ์โดย

ร้านธนพร เลขที่ 152/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงต๋อย อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. อาจารย์ ดร.ชาญชัย ฤทธิร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. อาจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. อาจารย์ ดร.มงคลชัย สมศรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. อาจารย์ วิรัช ภูมาศรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2563 เป็นฉบับปฐมฤกษ์ของการจัดพิมพ์ ซึ่งมีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา ตลอดจนสหวิทยาการต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักวิจัยและนักวิชาการ รวมถึงเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวงวิชาการ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างเข้มแข็งต่อไป ซึ่งกองบรรณาธิการจะพยายามเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อให้กว้างขวางมากขึ้น

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยและบทความวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 5 บทความ ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คือ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยพระครูปลัดนิเวศ ชินวโร (จงแจ้งกลาง) ดร.

บทความทางวิชาการ จำนวน 4 บทความ คือ 1) ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยพร้อม ใจน้อย 2) การมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการแก้ไขปัญหาเสพติดในสังคมไทย โดยกรวิทย์ เกาะกลางและศิริพร เพ็งจันทร์ 3) พุทธวิธีสร้างพลัง “บวร” สันติสุขในสังคมไทย โดยพระครูสุตวรธรรมกิจ,ผศ.ดร. และ 4) รูปแบบการสร้างจิตอาสาอย่างสร้างสรรค์เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทย โดยหทัยภัทร ดังกุล และอัญญรัตน์ เชิงคำ

กองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่เชื่อมั่น และไว้วางใจให้วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ผลงานของท่าน และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และนำไปสู่มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติส่วนรวมต่อไป

(พระครูชลธารพิทักษ์)

บรรณาธิการ

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
จึงไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ข
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	ค
บทบรรณาธิการ	ค
บทความวิจัย	
ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	1
: พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร (จางกลาง) ดร.	
บทความวิชาการ	
การประกาศรฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าทีพลเมืองในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม	11
: ดีพร้อม ใจน้อย	
การมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมไทย	27
: กรวิทย์ เกาะกลาง, ศิริพร เพ็งจันทร์	
พุทธวิธีสร้างพลัง “บวร” สันติสุขในสังคมไทย	38
: พระครูสุตวรธรรมกิจ,ผศ.ดร.	
รูปแบบการสร้างจิตอาสาอย่างสร้างสรรค์เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทย	52
: หทัยภัทร ดังกุล, อัญญรัตน์ เชิงคำ	

**ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
รอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด**
**People's Satisfaction towards the Administration of the Sub-District
Administrative Organization, Mueang District, Roi Et Province**

พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร (จงแจ้งกลาง) ดร.¹

Phrakhrupalad NiwetChinavaro (Jongjaengklang)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลรอบเมือง จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง พบว่า ประชาชนเพศอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างก็มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. มีดังนี้ 1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากยิ่งขึ้น 2) การบริหารงานควรปรับปรุง ลดขั้นตอนการให้บริการผู้มาติดต่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความพึงพอใจประชาชน; การบริหารงานของเทศบาล

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา; MahachulalongkornrajavidyalayaUniversity Nakhon Ratchasima Campus, Thailand.

Corresponding Author, E-mail: pichitpuri2@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the people's satisfaction towards the administration of the Sub-District Administrative Organization, Rob Mueang Sub-district, Muang District, Roi-Et Province; 2) to compare the people's satisfaction towards the administration of the Sub-District Administrative Organization, Muang District, Roi-Et Province; Tambon Rob Mueang quantitative research The random sampling population used in the research was 359 people living in the municipality area around the city. The research instrument was a questionnaire and the statistics used to analyze the data were mean, standard deviation. The results showed that;

The results showed that People's Satisfaction towards the Administration of the Sub-District Administrative Organization, Mueang District, Roi Et Province Overall, it's at a moderate level. When considering each aspect, it was found that satisfaction was at a moderate level in all aspects. and the comparison of the people's satisfaction towards the administration of the Sub-District Administrative Organization around the city found that the people's gender, age Education level, status, monthly income and different occupations were satisfied with the administration of the Sub-district Administrative Organization. Overall and each aspect is no different. Additional suggestions regarding the administration of the municipality are as follows: 1) should allow more people to participate in the administration; 2) the administration should improve Reduce the process of providing services to visitors for convenience. faster

Keywords: people's satisfaction; municipal administration

บทนำ

ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญกับการปกครองตนเอง หรือการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก หลักการสำคัญในการจัดระเบียบการปกครองประเทศ ตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยประการสำคัญ คือ “การกระจายอำนาจการปกครอง” ทั้งนี้เพื่อให้การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถาบันการเมืองระดับพื้นฐานที่จะฝึกฝนให้พลเมืองเกิดความรู้ความเข้าใจ

ในโลกและกระบวนการการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จากแนวคิดข้างต้นรัฐบาลได้ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความเหมาะสมตามภารกิจหน้าที่ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและให้เกิดเอกภาพ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการโดยได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ส่งผลให้มีการจัดตั้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขึ้น โดยมีภารกิจหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและมีการบูรณาการ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละสามคน องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537, 2537) กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหาร อบต. (ม. 58) ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นเรียกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงอบต. มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นสถาบันทางการเมืองระดับพื้นฐาน มีหน้าที่ในการจัดบริการเพื่อให้พลเมืองเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และจากหลักการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและอยากทราบว่าประชาชนในท้องถิ่น มีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่าง ๆ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนและเชื่อมโยงให้ประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความเข้าใจในปัญหาและ ความต้องการของแต่ละฝ่ายได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และสามารถตอบสนองตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับและเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจากการศึกษาได้ทำการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นประชากรที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling เป็นการสุ่มที่มีได้กำหนดไว้ล่วงหน้าว่ามีใครจะเป็นตัวอย่างบ้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นเมื่อพบเจอใครก็ตามคนนั้นเป็นตัวอย่างไปเลย ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ คนไหนไม่ตอบก็หาคนใหม่ เก็บข้อมูลได้ครบตามจำนวนเมื่อไรก็เลิกเก็บ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) กล่าวคือ แจกแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลไปใช้ในการเก็บข้อมูลและนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สำหรับอธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองใช้ค่าสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระใช้ค่า F-test เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 67.20 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 36-45 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรมีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

การดูแล การรักษา ความสะอาดถนนและทางเดินสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภค บริโภค และกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุดคือ การก่อสร้างและปรับปรุงทางคมนาคมทางบก

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการฝึกอบรมผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อการประกอบอาชีพ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ด้านการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การรณรงค์ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ

ด้านการพัฒนาการบริการ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือความเสมอภาค ความเอาใจใส่ความกระตือรือร้นในการให้บริการ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและบรรเทาสาธารณภัย ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษ

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ในภาพรวมความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมสาธารณสุข ด้านการพัฒนาการบริการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ไม่ต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลการศึกษายกตามรายด้านดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยรวม มีค่าเฉลี่ยแปรผล อยู่ในระดับมากและข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการประชาชนในด้านข่าวสารและบริการอย่างทั่วถึงอภิปรายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและรับรู้ข้อมูลข่าวสารในชุมชน จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูลเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ ผ่านสื่อที่เข้าถึงชุมชนได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรภัทร รังสิวงศ์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิก อบข. ศึกษากรณี: การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อสื่อสารกับสมาชิก ได้นั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ ที่สามารถเข้าถึงสมาชิกได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากข้อมูลข่าวสารรายละเอียดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงทุน การบริการสมาชิก และการจัดสวัสดิการต่างๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สมาชิกได้มีความรู้ และความเข้าใจ

ด้านการพัฒนาสังคม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยแปรผล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง กระทำอย่างรวดเร็วและทั่วถึง อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ได้ให้ความสำคัญของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ประสบปัญหาทางสังคม อาทิเช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ซึ่งเป็นประชาชนอยู่ในกลุ่มที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมืองจึงได้ให้บริการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อย่างเป็นกระบวนการและขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ไพบูลย์ ศีลวราเวทย์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้มารับบริการจากเทศบาลตำบลท่าล้อ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา พบว่า 1) ด้านความพึงพอใจกระบวนการและขั้นตอนในการให้บริการ พบว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการจากเทศบาลตำบลท่าล้อ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยผู้รับบริการมีความพึงพอใจในด้านการกำหนดกระบวนการหรือขั้นตอนในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์อย่างชัดเจนมากที่สุด

ด้านการเมืองและการบริหาร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยแปรผล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ อบต.รอบเมือง ให้ความสนใจในการขอสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ

ช่วยเหลือประชาชนเนื่องจากการดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ อภิปรายได้ว่า อบต. รอบเมือง ได้ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารงานสู่ประชาชนในชุมชนโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานและสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนสามารถนำงบประมาณไปช่วยเหลือประชาชนในชุมชนของตนเองสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย หิรัญโต (2523) ที่ได้กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ องค์ประกอบที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ การมีงบประมาณเป็นของตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ของตนเองรวมถึงอำนาจในการบริหารงบประมาณลงสู่ประชาชนนั้นด้วย

ด้านการพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวม มีค่าเฉลี่ยแปรผล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อบต.รอบเมือง สนับสนุนให้มีการรณรงค์การจัดแยกประเภทขยะมูลฝอย อภิปรายได้ว่า อบต.รอบเมือง ได้ให้ความสำคัญในการกำจัดขยะมูลฝอยเนื่องจากในปัจจุบันปัญหาของขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก หากปล่อยให้มีการทิ้งขยะก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาของสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสุขภาพที่มาจากเชื้อโรคและพาหะนำโรคจากกองขยะ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ในด้านนโยบายการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ ซึ่งอบต.รอบเมือง ได้มีการส่งเสริมกิจกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด และขยายพื้นที่การเก็บขยะมูลฝอยรวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สรรหาวัสดุอุปกรณ์ และยานพาหนะ ให้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องครบวงจรครอบคลุมทุกพื้นที่

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาสังคม ด้านการเมืองและบริหารด้านการพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยจำแนกตาม เพศ อายุ พบว่าความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก เพศ และอายุ ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง มีดังนี้ 1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากยิ่งขึ้น 2) การบริหารงานควรปรับปรุง ลดขั้นตอนการให้บริการผู้มาติดต่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรนำค่าเฉลี่ยแปรผลที่มีระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำสุดที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไข ดังนี้

1.1 ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของ อบต.รอบเมือง เกี่ยวกับการให้บริการประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจเมื่อมาขอรับบริการในด้านต่าง ๆ และควรมีการติดตามประเมินผลความพึงพอใจในการรับบริการของประชาชนอย่างต่อเนื่องทุกปี

1.2 อบต.รอบเมือง ควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนที่มีความต้องการศึกษาหาความรู้ในด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชน มีการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูลข่าวสาร

1.3 อบต.รอบเมือง ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความต้องการพื้นฐานของชุมชนรวมทั้งด้านการบริหารงานของ อบต.รอบเมือง เพื่อนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการบริหารงานของ อบต.

1.4 อบต.รอบเมือง ควรพัฒนาและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ในด้านการจัดการความรู้ของการบริหารงาน อบต.รอบเมือง เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรมใหม่ ๆ และสามารถบริหารงาน อบต. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องเดียวกันนี้คือ ศึกษาเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการแก่ประชาชนอีกส่วนหนึ่งด้วย

2.2 ควรมีงานวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ แต่ศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาว่า ปัจจัย หรือตัวแปรด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรระดับนี้

เอกสารอ้างอิง

พัชรินทร์ กันต์ไพบเราะ. (2554). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย หิรัญโต. (2523). หลักการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

อรภัทร รังสิวงศ์. (2561). การศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อ กบข. ศึกษากรณีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อประชาสัมพันธ์ กบข. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1841:2010-06-30-09-52-08&catid=123:-11&Itemid=32, 2552

การประกาศรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมืองในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม The declaration of stateism that affected citizenship in the period of Field Marshal Pibulsongkram

ดีพ้อม ใจน้อย¹

Deeprom Jainoi

บทคัดย่อ

การประกาศรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมืองในสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีการประกาศรัฐนิยม 12 ฉบับได้แก่ การใช้ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ การป้องกันภัยที่จะบังเกิดแก่ชาติ การเรียกชื่อชาวไทย การเคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี การให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มีกำเนิดขึ้นในประเทศไทย เรื่องทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ เชิญชวนให้ชาวไทยสร้างชาติ เรื่องเพลงสรรเสริญพระบารมี เรื่องภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมืองดี เรื่องกายแต่งของประชาชนชาวไทย เรื่องกิจประจำวันของคนไทย เรื่องการช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพ รัฐนิยม 12 ฉบับนี้ประกาศขึ้นเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามจุดประสงค์เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าสู่ความเจริญ แต่จุดประสงค์เบื้องหลังของจอมพล ป.พิบูลสงคราม เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศมหาอำนาจเหมือนประเทศ ยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น แต่เนื่องจากความต้องการของจอมพล ป.พิบูลสงคราม อยากประสบผลสำเร็จในเวลาที่เร็วเกินไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อพลเมืองไทยในการใช้ชีวิต และมีรัฐนิยมบางฉบับที่ทำให้ประชาชนปฏิบัติจนถึงปัจจุบันนี้

Abstract

During the period of Marshal pibulsongkram's government, which influenced the duties of modern citizens, marshal pibulsongkram. The name of the country, the national flag and the name of the country are respected and protected.

¹ สาขารัฐศาสตร์ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; Political Science School of Administrative Studies Maejo University
E-mail: Deeprom.jai@gmail.com

Consumer goods used by Thais agricultural products and meat produced in Thailand. Thais sing the national anthem, inviting Thais to sing the national anthem, books about language and Thailand, about civic responsibility. Daily affairs of Thai people, daily affairs of Thai people, protection of children, Thais or disabled. The purpose of this study is to develop a country's development. Pibulsongkram makes Thailand a strong country, such as Europe, the United States and Japan, but due to the demand for screens. Pibulsongkram wants to succeed too soon, affecting the lives of Thai citizens and the second country. Until now.

บทนำ

รัฐธรรมนูญในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีทั้งหมด 12 ฉบับทั้ง 12 ฉบับได้บัญญัติเอาไว้เพื่อให้พลเมืองชาวไทยปฏิบัติตาม จุดประสงค์เบื้องหลังของรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ เป็นความต้องการของนายกรัฐมนตรีจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีนโยบายแน่วแน่ที่จะปรับปรุงประเทศให้มีความเจริญเท่าเทียมกับอารยประเทศ เช่น ยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เป็นต้น โดยรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ว่าประเทศไทยควรดำเนินการตามแบบอย่างของประเทศเหล่านั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในขณะเดียวกัน ก็จะไม่ทอดทิ้งประเพณีอันดีงามของไทย โดยรัฐบาลจะต้องดำเนินการสร้างชาติซึ่งถือเป็นงานใหญ่ที่จะต้องรีบดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมตามนโยบายของรัฐ ทั้งนี้เพื่อนำประเทศไปสู่จุดหมายที่ประเทศที่เจริญแล้วได้บรรลุจุดประสงค์ในการสร้างชาติซึ่งหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองอันก่อให้เกิดความสุขแก่ประชาชนในชาติโดยทั่วถึงกัน

บทความชิ้นนี้ผู้เขียนสนใจศึกษาการเรื่องสร้างรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้เขียนจะศึกษาในหัวข้อผลกระทบที่พลเมืองได้รับจากรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ส่งผลกระทบต่อพลเมืองในอดีตและเป็นค่านิยมการปฏิบัติตัวของพลเมืองในปัจจุบันที่ได้รับมาจากรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ ว่าเป็นอย่างไรและศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบว่า พลเมืองในอดีตได้รับผลกระทบในด้านดีหรือด้านเสียอะไรบ้าง และสุดท้ายนี้ ผู้เขียนมีความหวังว่าบทความบทนี้อาจเป็นหนึ่งในช่องทางที่สามารถแสดงถึงการสร้างรัฐธรรมนูญ 12 ฉบับในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เพื่อทำให้เกิดความรู้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาบทความเรื่องนี้

เนื้อเรื่อง

1. ประวัติของจอมพล ป.พิบูลสงคราม

จอมพล ป.พิบูลสงคราม เดิมชื่อ แปลก ชิตตะสังคะ เกิดเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2440 ถึงแก่อสัญกรรม เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2507 บิดาชื่อนายชิต ชิตตะสังคะ มารดาชื่อนาง สำอางค์ ชิตตะสังคะ ภรรยาชื่อ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม นามสกุลเดิม "พันธุ์กระวี"

1.1 ประวัติการศึกษาของจอมพล ป.พิบูลสงคราม

ได้รับการศึกษาครั้งแรกที่ โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2452 อายุได้ 12 ปี จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก กระทั่งสำเร็จการศึกษา เมื่อ พ.ศ.2459 ขณะอายุ 19 ปี โดยได้รับยศ ร้อยตรี และเข้าประจำการที่กองพลที่ 7 จังหวัด พิษณุโลก หลังจากเข้าประจำการที่กองพลที่ 7 จังหวัดพิษณุโลก เป็นระยะเวลาสองปี และย้ายเข้า กรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทหารปืนใหญ่ บางซื่อ เป็นระยะเวลาสองปี เมื่อสำเร็จ การศึกษาได้กลับกรมต้นสังกัดเข้าประจำการที่กองพลที่ 7 จังหวัดพิษณุโลก หลังจากการจากที่กลับ กรมต้นสังกัดได้ไม่กี่ได้ถูกย้ายไปประจำการที่กรมทหารปืนใหญ่ที่ 1 รักษาพระองค์ หลังจากปฏิบัติ หน้าที่ได้หนึ่งปีได้รับยศร้อยโท หลังจากนั้นได้สอบเข้าที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เป็นรุ่นที่สิบ เป็นระยะเวลาสองปี และได้รับทุนการศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ประเทศฝรั่งเศส วิชา ทหารปืนใหญ่ เป็นระยะเวลาสามปี

1.2 ประวัติการเข้ารับราชการ

วันที่เข้ารับราชการ

ตำแหน่ง

- 12 กุมภาพันธ์ 2477 - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- รองผู้บัญชาการทหารบก
- 25 กันยายน 2477 - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- 4 มกราคม 2481 - ผู้บัญชาการทหารบก
- 20 ธันวาคม 2481 - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- 14 กรกฎาคม 2482 - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ
- 13 พฤศจิกายน 2483 - ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
- ผู้บัญชาการทหารบก
- 27 สิงหาคม 2484 - ผู้บัญชาการทหารเรือพิเศษ
- ผู้บัญชาการทหารอากาศพิเศษ

วันที่เข้ารับราชการ	ตำแหน่ง
■ 18 พฤศจิกายน 2484	- ผู้บัญชาการทหารบก
■ 15 ธันวาคม 2484	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
■ 16 กุมภาพันธ์ 2485	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
■ 10 มีนาคม 2485	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
■ 25 พฤศจิกายน 2490	- ผู้บัญชาการทหารบก
■ 15 เมษายน 2491	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
■ 28 มิถุนายน 2492	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
■ 13 ตุลาคม 2492	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
■ 29 พฤศจิกายน 2494	- นายกรัฐมนตรี
	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ชั่วคราว)
■ 9 ธันวาคม 2494	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
■ 28 มีนาคม 2495	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
■ 4 กุมภาพันธ์ 2497	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
■ 12 กันยายน 2500	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.3 ประวัติการเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

สมัยที่	คณะรัฐมนตรี คณะที่	ดำรงตำแหน่งวันที่	ถึงวันที่
สมัยที่ 1	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 9	16 ธันวาคม 2481	6 มีนาคม 2485
สมัยที่ 2	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 10	7 มีนาคม 2485	1 สิงหาคม 2487
สมัยที่ 3	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 21	8 เมษายน 2491	24 มิถุนายน 2492
สมัยที่ 4	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 22	25 มิถุนายน 2492	29 พฤศจิกายน 2494
สมัยที่ 5	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 23	29 พฤศจิกายน 2494	6 ธันวาคม 2494
สมัยที่ 6	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 24	6 ธันวาคม 2494	23 มีนาคม 2495

สมัยที่	คณะรัฐมนตรี คณะที่	ดำรงตำแหน่งวันที่	ถึงวันที่
สมัยที่ 7	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 25	24 มีนาคม 2495	26 กุมภาพันธ์ 2500
สมัยที่ 8	คณะรัฐมนตรี คณะที่ 26	21 มีนาคม 2500	16 กันยายน 2500

2. การปฏิรูปสังคมในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

จอมพล ป.พิบูลสงคราม มีชื่อจริงว่า แปลก เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีลักษณะหูทั้งสองข้างต่ำกว่าตา ผิดปกติไปจากบุคคลทั่วไป จึงถูกตั้งชื่อว่า แปลก นับตั้งแต่เกิด เมื่อขึ้นดำรงตำแหน่งสำคัญ ไม่ต้องการให้บุคคลอื่นเรียกชื่อตัวเองเช่นนั้น จึงใช้เป็นตัวอักษรย่อเป็น ป. นับตั้งแต่นั้น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นหนึ่งในสมาชิกสโมสรราษฎรราษฎรรมย์ หรือคณะราษฎร เป็นกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศในปี พ.ศ. 2475 โดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายทหารรุ่นน้อง ของพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา 2 ปี ที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก มีบทบาทสำคัญเริ่มจากเป็นแกนนำในการรัฐประหาร 20 มิถุนายน พ.ศ.2476 และในการปราบกบฏบวรเดชเมื่อปี พ.ศ.2476 จนได้รับความไว้วางใจ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมา

เมื่อจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน พ.ศ.2481 และได้มีนโยบายในการสร้างชาติ ซึ่งมีแนวโน้มเป็นลัทธิชาตินิยม เช่น ออกกฎหมายคุ้มครอง อุตสาหกรรมภายในประเทศ มีการสงวนอาชีพบางอาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทยเท่านั้น และปลูกฝังให้ประชาชนนิยมใช้สินค้าไทย ด้วยคำขวัญว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ” รัฐบาลจอมพล ป. ได้เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และให้เกิดความทันสมัย เช่น ประกาศให้ข้าราชการเลิกนุ่งผ้าม่วง เลิกสวมเสื้อราชปะแตน และให้นุ่งกางเกงขายาวแทน มีการยกเลิกบรรดาศักดิ์ และยศข้าราชการพลเรือน มีการเปลี่ยนชื่อประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย" ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 และเปลี่ยนวันขึ้น ปีใหม่จากวันที่ 1 เมษายน เป็นวันที่ 1 มกราคมของทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยเริ่มเปลี่ยนในปี พ.ศ. 2484 ทำให้ ปี พ.ศ. 2483 มีเพียง 9 เดือน มีการสร้างชาติด้วยวัฒนธรรมใหม่ โดยจัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2485 เพื่อจัดระเบียบการดำเนินชีวิตของคนไทยให้เป็นแบบอารยะประเทศ โดยประกาศรฐ์รณิณยจำนวน 12 ฉบับ และสั่งห้ามประชาชนกินหมากโดยเด็ดขาด ให้ผู้หญิงเลิกนุ่งโจงกระเบน เปลี่ยนมานุ่งผ้าถุงแทน ให้สวมหมวก สวมรองเท้า โดยมีคำขวัญในสมัยนั้นว่า “มาลानำไทยสู่มหาอำนาจ” หากผู้หญิงคนใดไม่ใส่หมวกจะถูกตำรวจจับและปรับ และยังวางระเบียบการใช้คำแทนชื่อเป็นมาตรฐาน เช่น ฉันทัน เรา มีคำสั่งให้ข้าราชการกล่าวคำทักทายว่า "สวัสดี" ในโอกาสแรกที่

พบกัน และมีการตัดตัวอักษรที่ออกเสียงซ้ำกันจึงมีการเปลี่ยนแปลงการสะกดคำมากมาย เช่น กระทรวงศึกษาธิการ เขียนเป็น กระทรวงศึกษาธิการ

2.1 การสร้างรัฐนิยม 12 ฉบับ ที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมืองในสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม

จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ประกาศรัฐนิยม 12 ฉบับ เพื่อปรับเปลี่ยนอารยะหรือการใช้ชีวิตของประชาชนหรือพลเมืองในประเทศไทยให้มีความทันสมัย โดยนำวัฒนธรรมและประเพณีของชาติตะวันตก มาเป็นหลักในการเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้รับทุนในการศึกษาต่อที่ประเทศฝรั่งเศสทำให้ตนได้เห็นวัฒนธรรมและประเพณีของชาติตะวันตก ทำให้เกิดความคลั่งในวัฒนธรรมชาติตะวันตก และมีความคิดที่อยากจะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทยให้มีความทันสมัยคล้ายกันกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก จึงได้ประกาศรัฐนิยม 12 ฉบับ เพื่อปรับเปลี่ยนอารยะหรือการใช้ชีวิตของประชาชนหรือพลเมืองในประเทศไทยไปตามที่ตนต้องการ ดังนี้

2.2 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 1 เรื่อง การใช้ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ
ตั้งแต่สมัยรัฐบาลของพันเอก อยุธยาพลพยุหเสนา ได้ประกาศวันชาติของประเทศไทยเป็นวันที่ 24 มิถุนายน เป็นวันชาติไทย เริ่มตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2481 เป็นต้นมา ต่อในสมัยรัฐบาลของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เห็นว่า เมื่อรัฐบาลของนายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้ประกาศวันชาติ เราควรเป็นชื่อประเทศที่มีความชัดเจนและแน่นอนเป็น “ประเทศไทย” เนื่องจากประเทศไทยนั้นมีอยู่สองชื่อ “ไทย” และ “สยาม” แต่ประชาชนนิยมเรียกว่า “ไทย” รัฐบาลจึงเห็นสมควรถือเป็นรัฐนิยม ในการใช้ชื่อประเทศให้ตรงกับเชื้อชาติและความนิยมของประชาชนชาวไทย ดังต่อไปนี้ ก. ในภาษาไทย ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ ให้ใช้ว่า “ไทย” ข. ในภาษาอังกฤษ 1. ชื่อประเทศให้ใช้คำว่า Thailand 2. ชื่อประชาชนและสัญชาติให้ใช้คำว่า Thai แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกรณีที่มีบทกฎหมายบัญญัติคำว่า “สยาม” ไว้ ...

2.3 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 1

รัฐนิยม ฉบับที่ 1 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อและเป็นการสร้างความชัดเจนในการเรียกชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ ให้กับพลเมืองในประเทศรวมถึงพลเมืองต่างประเทศ ในการเรียกชื่อ “สยาม” หรือ “ไทย” ให้เรียกเป็น “ประเทศไทย” เนื่องจากประชาชนนิยมเรียกว่า “ไทย” รัฐบาลจึงเห็นสมควรถือเป็นรัฐนิยม ในการใช้ชื่อประเทศว่า “ประเทศไทย” รวมไปถึงการเรียกชื่อประชาชนชาว “ไทย” สัญชาติ “ไทย” จนมาถึงปัจจุบัน

2.4 การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 2 เรื่องการป้องกันภัยที่จะบังเกิดแก่ชาติ

หลังจากที่ได้ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ 1 ไปในเวลาไม่นานก็ได้มีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ขึ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันภัยที่จะบังเกิดแก่ชาติ โดยรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นว่าการเมืองชาวไทยต้องเทิดทูนชาติไทยและหน้าที่ของชาวไทยทุกคนต้องช่วยกันป้องกันรักษาชาติบ้านเมือง และความเสื่อมโทรมที่จะบังเกิดขึ้นแก่ประเทศ ดังนั้น รัฐบาลสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม จึงได้ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ขึ้น เพื่อให้ประชาชนชาวไทยทุกคนปฏิบัติตามเพื่อป้องกันภัยที่จะบังเกิดแก่ชาติ ดังนี้

- 1) ชาติไทยต้องไม่ประกอบกิจการใดๆ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ และความปลอดภัยของชาติ
- 2) คนชาวไทยต้องไม่เปิดเผยสิ่งซึ่งอาจเป็นผลเสียแก่ชาติให้ชนต่างชาติรับรู้เป็นอันขาดการกระทำเช่นนั้นเป็นการทรยศต่อชาติ
- 3) คนชาวไทยต้องไม่ทำตนเป็นตัวแทนหรือเป็นปากเสียงของต่างชาติโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาวไทย ต้องไม่ออกเสียงหรือแสดงตนเข้าข้างต่างชาติในกรณีที่เป็นปัญหาระหว่างชาติการกระทำเช่นนั้นเป็นการทรยศต่อชาติ
- 4) คนชาติไทยต้องไม่แอบอ้าง ชื่อชายที่ดินแทนชนต่างชาติ ในทางที่เป็นภัยแก่ชาติ การกระทำเช่นนั้นเป็นการทรยศต่อชาติ
- 5) เมื่อปรากฏว่า มีผู้หนึ่งผู้ใดทรยศต่อชาติ เป็นหน้าที่ของชาวไทยต้องเอาใจใส่รับระงับเหตุนั้น

2.5 วิเคราะห์การสร้างรัฐธรรมนูญที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 2

รัฐนิยม ฉบับที่ 2 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับการป้องกันความมั่นคงของประเทศและสร้างประเทศและประชาชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการรักษาชาติ ประชาชนต้องตระหนักนึกคิดตลอดเวลาเมื่อมีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 เนื่องจากมีข้อปฏิบัติที่พลเมืองต้องปฏิบัติตามเพื่อป้องกันประเทศจากการล่าอาณานิคมในสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นการที่ทำให้พลเมืองมีความรักในประเทศของตนเองเพื่อพร้อมในการเป็นประเทศมหาอำนาจ รัฐนิยมฉบับนี้จึงส่งผลต่อพลเมืองในเรื่องการระมัดระวังตัวเพื่อไม่ให้บังเกิดภัยแก่ชาติ

2.6 การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 3 เรื่องการเรียกชื่อชาวไทย

รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ผ่านไปอีกไม่นานก็ได้ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ 3 เกี่ยวกับการเรียกชื่อชาวไทย เนื่องจากเดิมที่ชาวไทยจะเรียกชาวไทยบางส่วนตามเชื้อชาติและภูมิภาคตามนิยมของผู้ถูกเรียกเช่น ชาวไทยที่อยู่ทางภาคเหนือว่าไทยเหนือ

ชาวไทยที่อยู่ทางภาคอีสานว่าไทยอีสาน หรือเรียกชาวไทยที่อยู่ภาคเหนือและชาวไทยที่อยู่ภาคอีสานตอนบนว่าลาว ชาวไทยที่อยู่ภาคอีสานตอนล่างว่าเขมร ชาวไทยที่อยู่ทางภาคใต้ว่าไทยใต้หรือมลายู ชาวไทยใหญ่ในประเทศว่าเงี้ยว ดังนั้นรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เห็นว่าเป็นอันไม่สมควรแก่สภาพของชาวไทยซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะแบ่งแยกมิได้ และได้ประกาศรื้อนิยมนับที่ 3 ขึ้นดังนี้

1) ให้เลิกการเรียกชาวไทย โดยใช้ชื่อที่ไม่ต้องตามชื่อเชื้อชาติและความนิยมของผู้ถูกเรียก

2) ให้ใช้คำว่า “ไทย” แก่ชาวไทยทั้งมวลไม่แบ่งแยก และได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2482

การประกาศใช้รื้อนิยมนับที่ 3 ก็เพื่อมิให้คนไทยเกิดการแตกแยกกันด้วยเรื่องเชื้อชาติ เพราะประเทศไทยเริ่มเกิดชาติขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิรูปการปกครองเข้าสู่ความทันสมัย

2.7 วิเคราะห์การสร้างรื้อนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รื้อนิยม ฉบับที่ 3

รื้อนิยม ฉบับที่ 3 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับการเรียกชื่อชาวไทย เพื่อไม่ให้ชาวไทยแบ่งแยกหรือแตกแยกกัน แต่ถึงยังในส่วนลึกของชาวไทยก็ยังเรียกและแบ่งแยกชาวไทยด้วยกันเองไม่ว่าจะเป็นยุคสมัยอดีต หรือปัจจุบันก็ตามก็ยังมีมีการเรียกชื่อชาวไทยตามเชื้อชาติตามภูมิภาคอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงดัง เช่นปัจจุบันก็ยังแบ่งแยกเรียกคนไทยไปตามภูมิภาค เช่น คนเหนือ คนอีสาน คนใต้ รวมไปถึงในแต่ละพื้นที่ เช่น เขมรสุรินทร์ ขาวม้ง ขาวกะเหรี่ยง เป็นต้นจะเห็นได้ว่ารื้อนิยม ฉบับที่ 3 ไม่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหน้าที่พลเมืองในสมัยของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม หรือในสมัยปัจจุบันเลย เพราะคนไทยก็ยังแบ่งแยกกันไม่ต่างจากอดีต

2.8 การประกาศใช้รื้อนิยม ฉบับที่ 4 เรื่องการเคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี

ในการสร้างของสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม นั้นได้ตระหนักถึงเรื่องธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นสิ่งสำคัญของประจำชาติชาวไทยทุกคนควรให้ความเคารพและเชิดชู จึงได้ประกาศรื้อนิยมนับที่ 4 ขึ้นดังนี้

1) เมื่อได้เห็นการชักธงชาติขึ้น หรือลง จากเสาประจำสถานที่ราชการตามเวลาปกติหรือได้ยินเสียงแตรเดี่ยวหรือนกหวีดเป่าคำนับ หรือให้อาณัติสัญญาณการชักธงชาติขึ้นหรือลดธงลง ให้แสดงความเคารพ โดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

2) เมื่อได้เห็นธงชัยเฉลิมพล ธงเรือรบ ธงประจำกองยุวชนทหาร หรือธงประจำกองลูกเสือ ซึ่งทางราชการเชิญผ่านมา หรืออยู่กับที่ประจำแถวทหารหรือหน่วยยุวชนหรือลูกเสือ ให้แสดงความเคารพ โดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

3) เมื่อได้ยินเพลงชาติ ซึ่งทางราชการบรรเลงในราชการก็ดี ซึ่งบุคคลบรรเลงในงานพิธีอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ให้ผู้ที่ร่วมงาน หรือที่อยู่ในวงงานนั้น แสดงความเคารพ โดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

4) เมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี ซึ่งทางราชการบรรเลงในราชการก็ดี ซึ่งบุคคลบรรเลงในโรงมหรสพ หรือในงานสโมสรใดๆ ก็ดี ให้ผู้ที่ร่วมงานหรือที่อยู่ในวงงานหรือในโรงมหรสพนั้น แสดงความเคารพ โดยปฏิบัติตามระเบียบเครื่องแบบหรือตามประเพณีนิยม

5) เมื่อได้เห็นผู้ใดไม่แสดงความเคารพดังกล่าวในข้อ 1,2,3 และ 4 นั้น พึงช่วยกันตักเตือนชี้แจงให้เห็นความสำคัญแห่งการเคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี

2.9 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 4

รัฐนิยม ฉบับที่ 4 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับการเคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี ธงชาติ เพลงชาติไทยเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงความมีตัวตนของชาติที่ไม่ซ้ำประเทศอื่น เป็นการสร้างพลเมืองให้มีการรักชาติ หรือชาตินิยม เราควรเคารพเมื่อเห็นว่า ชักธงชาติขึ้น หรือลงจากเสาประจำสถานที่ราชการตามเวลาปกติหรือได้ยินเสียงแตรเดี่ยวหรือทวนหวีดเป่าคำนับ รวมถึงเมื่อเราได้ยินเสียงเพลงชาติด้วยเช่นกัน พลเมืองอาจไม่แสดงความเคารพตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากพลเมืองไม่ได้ยินเพลงชาติหรือเห็นธงชาติเวลาขึ้นและลงจากยอดเสาแต่เมื่อพลเมืองได้ออกมาข้างนอกหรือเมื่อได้ยินและเห็นธงชาติเวลาขึ้นและลงจากยอดเสาก็จะทำเคารพตามประเพณีนิยมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.10 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 5 เรื่องให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มีกำเนิดขึ้นในประเทศไทย

เนื่องจากสถานการณ์โรคอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จอมพล ป.พิบูลสงคราม มีความต้องการที่จะให้ประกาศรัฐนิยมฉบับที่ 5 เกี่ยวกับเรื่องการใช้ของไทยที่ท่าจากคนไทยในประเทศไทยด้วยกันเองเพื่อส่งเสริมสนับสนุนประเทศในทางการเกษตรพาณิชย์และอุตสาหกรรมของชาติเป็นพิเศษ จึงได้ประกาศใช้รัฐนิยมฉบับที่ 5 ในเรื่องให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มีกำเนิดขึ้นในประเทศไทย ดังนี้

1) ชาวไทยพึงพยายามบริโภคแต่อาหารอันปรุงจากสิ่งซึ่งมีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย

2) ชาวไทยพึงพยายามใช้เครื่องแต่งกายด้วยวัตถุที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศ
ไทย

3) ชาวไทยพึงช่วยกันสนับสนุนงานอาชีพ การเกษตร พาณิชย อุตสาหกรรมและ
วิชาชีพของชาวไทยด้วยกัน

4) กิจการสาธารณูปโภคอันใดที่รัฐบาลหรือชาวไทยจัดให้มีขึ้นแล้ว ชาวไทยพึง
พยายามใช้และสนับสนุน

5) ชาวไทยผู้ประกอบการเกษตร พาณิชย อุตสาหกรรม งานอาชีพ หรือวิชาชีพ
อันได้รับการสนับสนุนโดยรัฐนิยมฉบับนี้ ต้องพยายามรักษามาตรฐานปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น
และดำเนินกิจการนั้นๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทุกประการ

2.11 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 5

รัฐนิยม ฉบับที่ 5 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับการให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่
ทำจากชาวไทยด้วยกันเองวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนเกษตรพาณิชยและอุตสาหกรรม
ภายในประเทศเพื่อให้ประเทศนั้นมีเศรษฐกิจที่ดีจุดประสงค์อีกอย่างเพื่อสร้างประเทศให้เป็น
ประเทศมหาอำนาจชาตินิยมตามความต้องการของจอมพล ป.พิบูลสงคราม สำหรับพลเมืองแล้ว
การใช้ของไทย ถ้าเป็นพลเมืองชาวบ้านที่อยู่ในชนบท อาจจะใช้ของพื้นบ้านที่ทำด้วยตนเอง แต่
สำหรับพลเมืองที่อยู่ในเมืองกรุงอาจต้องใช้เครื่องของที่นำเข้าจากต่างประเทศ เพราะสินค้าของไทย
อาจไม่เป็นที่นิยมในหมู่คนรวยชอบอวดสถานะของตนเองจวบจนปัจจุบัน

2.12 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 6 เรื่องทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาตินั้น ทำนองเพลงเป็นที่นิยม
แพร่หลายตามสมควรแล้ว แต่เนื้อร้องจะต้องมีใหม่ เพราะชื่อประกาศได้เรียกว่าประเทศไทยแล้ว จึง
ได้ประกาศให้ประชาชนเข้าประกวดแต่งมาใหม่ บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาคัดเลือกเนื้อร้อง
บางบทเสนอให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัย คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาพิจารณาแล้ว ลงมติพร้อมกัน
ตกลงตามบทเพลงของกองทัพโดยแก้ไขเล็กน้อย จึงประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ ดังต่อไปนี้

1) ทำนองเพลงชาติ ให้ใช้ทำนองเพลงของพระเจนดุริยางค์ตามแบบที่มีอยู่ ณ
กรมศิลปากร

2) เนื้อร้องเพลงชาติ ให้ใช้บทเพลงของกองทัพบก ดังต่อไปนี้

“ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย เป็นประชารัฐไผทของไทยทุกส่วน อยู่
ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี ไทยนี้รักสงบแต่ถึงรบไม่ขลาด เอกราชจะไม่ให้
ใครข่มขี่ สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย”

2.13 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 6

รัฐนิยม ฉบับที่ 6 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ ค่อนข้างไม่ได้ส่งผลกระทบต่อพลเมืองเท่าไรเนื่องจากประชาชนมีหน้าที่ ร้องเพลงตามที่รัฐบาลประกาศมาเท่านั้น แต่พลเมืองบางส่วนก็อาจจะเคร่งในเรื่องความหมายของเพลง

2.14 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 7 เรื่องเชิญชวนให้ชาวไทยสร้างชาติ

ประกาศรัฐนิยมฉบับที่ 7 นั้นมีจุดประสงค์เพื่อเชิญชวนประชาชนให้สร้างชาติเพราะเห็นว่าการที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าขึ้นอยู่กับพลเมืองในประเทศช่วยกันทำตามหน้าที่อย่างเคร่งครัด มีความเอาใจใส่ช่วยเหลือสนับสนุนพี่น้องประชาชนชาวไทยด้วยกันทุกอาชีพ เพื่อให้ฐานะของชาวไทยดีขึ้นนอกจากนั้นยังจะสร้างชาติให้มีความเป็นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ ประชาชนพลเมืองคนไทยทุกคนมีอาชีพที่สุจริตไม่เลือกงานไม่ยากจนช่วยกันทำนุบำรุงครอบครัวให้รุ่งเรืองขึ้น ก็จะทำให้ประเทศชาติก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงมีการประกาศรัฐนิยมฉบับที่ 7 ดังนี้
“ชาวไทยทุกคนต้องร่วมกันสร้างชาติโดยทุกคนซึ่งมีกำลังกายดีต้องทำงานประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง ผู้ไม่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐานนับว่าเป็นผู้ไม่ช่วยชาติและไม่ควรได้รับความนับถือของชาวไทยทั่วไป”

2.15 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 7

รัฐนิยม ฉบับที่ 7 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับสนับสนุนให้พลเมืองไทยออกมามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้วยการที่เริ่มจากสังคมครอบครัวโดยการทำนุบำรุงครอบครัวขอให้รุ่งเรืองถ้าทุกๆ ครอบครัวปฏิบัติตามกันเป็นจำนวนมากก็เท่ากับว่าเราได้ช่วยพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่สำหรับพลเมืองไทยบางกลุ่มที่ไม่ประกอบอาชีพกิจการใดเลยเท่ากับเป็นผู้ที่ไม่ช่วยชาติให้พัฒนา เมื่อพลเมืองได้รับการประกาศต้องตื่นตัวในการปฏิบัติตามพลเมืองที่ไม่มีอาชีพต้องหาอาชีพทำส่วนพลเมืองที่มีอาชีพแล้วต้องทำอาชีพนั้นให้ดีเพื่อพัฒนาประเทศ

2.16 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 8 เรื่องเพลงสรรเสริญพระบารมี

สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลได้บัญญัติให้เรียกชื่อประเทศสยามว่า ประเทศไทย ดังนั้นจึงมีความเห็นสมควรที่จะ แก่ไขเพลงสรรเสริญพระบารมี มิให้มีคำว่า สยาม และตัดทอนข้อความและทำนองให้กะทัดรัดเหมาะสมยิ่งขึ้นคณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศเป็นนิยมฉบับที่ 8 เรื่องการแก้ไขบทเพลงสรรเสริญพระบารมี โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้าพระพุทธเจ้า	เอามโนและศิริกาน
นบพระภูมิบาล	บรมกษัตริย์ไทย
ขอบันดาล	ธประสงคไฉ

จงสิทธิตั้ง หวังวรหฤทัย
 ดุจถวายเป็น ชโย

ต่อมาภายหลัง ได้แก้ไขเพลงสรรเสริญพระบารมีอีกจนกลายเป็นเนื้อร้องที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

2.17 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 8

รัฐนิยม ฉบับที่ 8 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับทำนองและเนื้อร้องเพลง ค่อนข้างไม่ได้ส่งผลกระทบต่อพลเมืองเท่าไรเนื่องจากประชาชนมีหน้าที่ ร้องเพลงตามที่รัฐบาลประกาศมาเท่านั้น แต่พลเมืองบางส่วนก็อาจจะเคร่งในเรื่องความหมายของเพลง

2.18 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 9 เรื่องภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมืองดี

จากคณะกรรมการวางโครงการ เห็นพ้องว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศเพื่อให้พลเมืองมีความรู้ในการอ่านออกเขียนได้จึงได้จัดทำรัฐนิยมฉบับนี้ขึ้น ดังนี้

1) ขนชาติไทย จะต้องยกย่อง เคารพ และนับถือภาษาไทย และต้องรู้สึกเป็นเกียรติยศในการพูดหรือใช้ภาษาไทย

2) ขนชาติไทย จะต้องถือว่า หน้าที่ของพลเมืองไทยที่ดีประการที่หนึ่งนั้น คือ ศึกษาให้รู้หนังสือไทยอันเป็นภาษาของชาติ อย่างน้อยต้องให้อ่านออกเขียนได้ ประการที่สอง ขนชาติไทยจะต้องถือเป็นหน้าที่อันสำคัญในการช่วยเหลือสนับสนุนแนะนำชักจูง ให้พลเมืองที่ยังไม่รู้ภาษาไทย หรือยังไม่รู้หนังสือไทย ให้ได้รู้ภาษาไทย หรือให้รู้หนังสือไทยจนอ่านออกเขียนได้

3) ขนชาติไทย จะต้องไม่ถือเอาสถานที่กำเนิด ภูมิลำเนาที่อยู่หรือสำเนียงแห่งภาษาพูดที่แปร่งไปตามท้องถิ่นเป็นเครื่อง แสดงความแตกแยกกัน ทุกคนต้องถือว่า เมื่อเกิดมาเป็นขนชาติไทย ก็มีเลือดไทยและพูดภาษาไทยอย่างเดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกันในการกำเนิดต่างท้องถิ่นหรือพูดภาษาไทยด้วยสำเนียงต่าง ๆ กัน

4) ขนชาติไทย จะต้องถือเป็นหน้าที่ในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีแห่งชาติ ช่วยแนะนำชักชวนกันสั่งสอนผู้ที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจหน้าที่พลเมืองดีของชาติ ให้ได้รู้ได้เข้าใจในหน้าที่พลเมืองดีแห่งชาติไทย

2.19 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 9

รัฐนิยม ฉบับที่ 9 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมืองดี รัฐนิยมฉบับนี้ส่งผลกระทำทางด้านดีให้กับประชาชนพลเมืองชาวไทย ทั้งผู้หญิงและผู้ชายทุกเพศทุกวัยรวมไปถึงพลเมืองในชนบทที่อยู่นอกเขตเมืองหลวงหรือตามจังหวัดต่างๆได้รับโอกาสในการเรียนภาษา

การอ่านการเขียน ในสมัยจอมพลป.พิบูลสงครามได้เปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปได้รับการศึกษา

2.20 การประกาศใช้รฐนิยม ฉบับที่ 10 เรื่องกายแต่งของประชาชนชาวไทย

ในการสร้างชาติด้วยการส่งเสริมวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับประชาชนในชาติในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม นั้นได้สังเกตเห็นการแต่งกายของประชาชนในพื้นที่สาธารณะหรือในที่ชุมชนยังมีการแต่งกายไม่สุภาพผู้ชายนุ่งผ้าขาวม้าเปลือยกายท่อนบนหญิงนุ่งกระโจมอกใส่ถุง ถ้าเปรียบเทียบกับต่างชาติแล้วชาวต่างชาติมีการแต่งตัวที่มิดชิดเรียบร้อย จอมพลป.พิบูลสงคราม มีความเห็นกับคณะรัฐมนตรีลงมติเป็นเอกฉันท์ประกาศใช้ระดมฉบับที่ 10 เกี่ยวกับเรื่องการแต่งกายของประชาชนชาวไทยเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการแต่งกาย ดังนี้

1) ประชาชนที่เป็นชายจะต้องสวมเครื่องแบบตามระเบียบของกระทรวงนั้น ๆ ถ้าเป็นลูกจ้างหรือข้าราชการของกระทรวงนั้น ๆ หรือมิฉะนั้นก็ต้องสวมกางเกงขายาวสวมเอวชั้นนอกคอปิดหรือคอเปิดถ้าสวมเสื้อคอเปิดต้องผูกผ้าผูกคอแบบเงือกกลาสีหรือหูกกระต่ายสวมรองเท้าหุ้มส้น (รองเท้ายก) หรือหุ้มข้อและสวมหมวกนอกจากนี้อาจสวมเครื่องแต่งกายประกอบอาชีพตามจารีตนิยมที่บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติอยู่เป็นประจำเช่นผู้ทำงานกลางแจ้งใช้เสื้อกางเกงสีน้ำเงินแก่เป็นต้น ในกรณีที่จะต้องเข้าไปเล่นกีฬาในสถานที่ทางในที่ทางราชการของกรมกองต่างๆจะต้องแต่งกายอย่างสุภาพเรียบร้อยตามแบบนิยมของนักกีฬาทั่วไป

2) ประชาชนที่เป็นผู้หญิงจะต้องนุ่งผ้าถุงหรือกระโปรงสวมเสื้อชั้นนอกสวมหมวกตามประเพณีนิยมสวมรองเท้าหุ้มส้น

2.21 วิเคราะห์การสร้างรฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รฐนิยม ฉบับที่ 10

รฐนิยม ฉบับที่ 10 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับการแต่งกายของประชาชนชาวไทย สำหรับรฐนิยมฉบับที่10 เคยประกาศใช้แล้วแต่พลเมืองชาวไทยหรือประชาชนชาวไทย ยังคนเพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามรฐนิยมฉบับที่ 10 การแต่งกายของประชาชนชาวไทยแสดงให้เห็นว่ารฐนิยมฉบับนี้ไม่มีความศักดิ์สิทธิ์พอ ทำให้เห็นว่าพลเมืองในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นั้นยังไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการแต่งกาย อาจจะเป็นเพราะพลเมืองส่วนมากไม่มีเงินในการซื้อเครื่องแต่งกายตามที่รัฐบาลประกาศ ในขณะที่เดียวกันนายกรัฐมนตรีได้หารือกับคณะรัฐมนตรีเพื่อหาวิธีการทำให้พลเมืองชาวไทยปฏิบัติตามรฐนิยมฉบับที่ 10 จึงได้ชักชวนและวิงวอนขอทางราชการในเรื่องนี้ให้สำเร็จโดยเร็วจึงได้กำชับ กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ รวมไปถึงสถานที่ราชการให้บังคับพลเมืองชาวไทยใส่เครื่องแต่งกายตามรฐนิยมฉบับที่ 10 เวลาเข้ารับบริการ แต่ก็ยังมีข้อขัดแย้งในการแต่งกายเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินทางพลเมืองเวลาไปสถานที่โรงพยาบาลหรือสาธารณสุขเมื่อผู้ป่วยมีอาการที่หนัก

จะต้องแต่งกายตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ 10 ไม่ได้ เลยกเป็นกรณียกเว้น และรัฐธรรมนูญฉบับที่ 10 นี้ได้ส่งผลมาถึงปัจจุบันประชาชนมีการแต่งกายนุ่งกางเกงขายาวแต่งตัวเรียบร้อยมีติดออกไปในสถานที่สาธารณะรวมไปถึงหน่วยงานราชการ

2.22 การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 11 เรื่องกิจประจำวันของคนไทย

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า การรู้จักปฏิบัติกิจประจำวันเป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเห็นแก่การผดุง ส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ อันจะเป็นผลให้ประชาชนพลเมืองไทยทั่วไปมีสุขภาพแข็งแรงมั่นคง เป็นกำลังของชาติสืบไป คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศเป็นรัฐธรรมนูญไว้ดังต่อไปนี้

1) คนชาติไทยพึงแบ่งเวลาในวันหนึ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพส่วนหนึ่ง ปฏิบัติกิจส่วนตัวส่วนหนึ่ง และพักผ่อนหลับนอนอีกส่วนหนึ่ง ให้เป็นระเบียบและมีกำหนดเวลาอันเหมาะสมจนเกิดเป็นนิสัย

2) คนชาติไทยพึงปฏิบัติกิจประจำวันตามปกติดังต่อไปนี้

3) บริโภคอาหารให้ตรงตามเวลาไม่เกิน 4 มื้อ

4) นอนประมาณระหว่าง 6 ถึง 8 ชั่วโมง คนชาติไทยพึงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ประกอบกิจการงานของตนโดยไม่ทอดทิ้ง และหลีกเลี่ยง กับควรหยุดเพื่อรับประทานอาหารและพักผ่อนกลางวันไม่เกิน 1 ชั่วโมง เมื่อพ้นกำหนดเวลาทำงานเวลาเย็น ควรออกกำลังกายโดยเล่นกีฬา กลางแจ้งวันหนึ่งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง หรือประกอบงานอื่น เช่น ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ หรือปลูกต้นไม้ เป็นต้น เมื่อชำระล้างร่างกายแล้ว รับประทานอาหาร

5) คนชาติไทยพึงใช้เวลาว่างเวลากลางคืน ทำการงานอันจำเป็นที่ค้างค้างอยู่ให้เสร็จ หรือสนทนาปราศรัยกับบุคคลในครอบครัว มิตรสหาย ศึกษาหาความรู้โดยการฟังข่าวทางวิทยุกระจายเสียง อ่านหนังสือ หรือในการมหรสพ หรือศิลปกรรม แล้วแต่โอกาส

6) คนชาติไทยพึงใช้เวลาในวันหยุดงาน ให้เป็นประโยชน์แก่ร่างกายและจิตใจ เช่น ประกอบกิจในทางศาสนา ฟังเทศน์ ทำบุญ ศึกษาหาความรู้ ท่องเที่ยว เล่นกีฬา หรือพักผ่อน เป็นต้น.

2.23 วิเคราะห์การสร้างรัฐธรรมนูญที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 11

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 11 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับกิจประจำวันของคนไทยผลกระทบต่อพลเมืองไทยอย่างมาก เนื่องจากเหมือนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ตีตารางชีวิตให้พลเมืองไทยต้องปฏิบัติตามที่ประกาศการใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน การกิน การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมหลังเลิกงาน รวมไปถึงการห้ามต่างๆ เช่น การห้ามเล่นดนตรีไทย และเปลี่ยนไปเล่นดนตรีสากลแทนเนื่องจากให้เหตุผล

ที่ว่าดนตรีไทยมีความล้ำสมัยเลยสั่งห้ามให้เล่นดนตรีไทยในสมัยนั้นทำให้อาชีพนักดนตรีไทยรวมถึงผู้ที่สร้างประดิษฐ์เครื่องดนตรีไทยน้อยลงอย่างเช่นปัจจุบัน ถึงแม้จะเป็นรัฐนิยมฉบับที่เสริมสร้างให้พลเมืองชาวไทยมีสุขภาพแข็งแรงที่ดี แต่อาจทำให้เกิดความอึดอัดและไม่สู้จะส่งผลในทางปฏิบัติเท่าใดนัก

2.24 การประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 12 เรื่องการช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพ

ด้วยรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ในการอยู่ร่วมกันแห่งชุมชนนั้น ความมีใจเพื่อแผ่ช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในเยาว์วัย คนชราหรือคนทุพพลภาพ เป็นวัฒนธรรมอันหนึ่งซึ่งบุคคลจักต้องปฏิบัติ คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้ประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

1) ในที่สาธารณะสถานหรือในถนนหลวง ให้บุคคลทำการช่วยเหลือคุ้มครองโดยลักษณะที่จะยังความปลอดภัยให้แก่เด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพในการสัญจรไปมา หรือในการหลบหลีกภัยอันตราย

2) ผู้ใดสามารถกระทำการช่วยเหลือคุ้มครองดังกล่าวในข้อ 1 ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีวัฒนธรรม ควรได้รับความนับถือของชาวไทย

2.25 วิเคราะห์การสร้างรัฐนิยมที่ส่งผลต่อหน้าที่พลเมือง รัฐนิยม ฉบับที่ 12

รัฐนิยม ฉบับที่ 12 เป็นฉบับที่เกี่ยวกับเรื่องการช่วยเหลือ เด็ก คนชรา หรือบุคคลทุพพลภาพ เป็นรัฐนิยมฉบับที่ส่งเสริมให้พลเมืองมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อพลเมืองด้วยกันเอง

สรุป

รัฐนิยม 12 ฉบับ ส่วนมากก็เห็นเป็นการพัฒนาประเทศที่ดี แต่อาจเป็นการบังคับหรือมีการออกกฎให้พลเมืองนำไปใช้ที่เร่งรีบและรวดเร็วจนเกินไปบ้าง ผลของการใช้รัฐนิยมเพื่อพัฒนาชาติในบริบทต่างๆ ตามรัฐนิยมนับได้ว่าเป็นการสร้างความสำเร็จก้าวหน้าต่อประเทศ เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงระบบสังคมไทยอย่างกะทันหัน จึงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของพลเมืองในประเทศที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและเร่งรัดตามแนวนโยบายการสร้างชาติของรัฐ ทั้งนี้ จอมพล ป.พิบูลสงครามต้องการเห็นผลในระยะสั้น นโยบายเหล่านี้จึงจะเป็นการส่งผลในระยะยาวต่อประเทศไทย นั่นคือช่วยสร้างชาติทำให้สังคมไทยเป็นปึกแผ่นไม่มีปัญหาความตึงเครียดระหว่างทุกคนต่างเชื้อชาติจนถึงปัจจุบันถือได้ว่ารัฐนิยม 12 ฉบับนั้น มีผลกระทบต่อทางด้านวัฒนธรรมของคนไทย จรรยา มารยาท รู้จักช่วยเหลือและให้เกียรติผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นสตรีคนชราเด็กกรวมถึง บุคคลทุพพลภาพ มีการแต่งกายที่เรียบร้อยทั้งหญิงและชายเมื่อออกจากบ้าน้องสวมหมวก ถูกราบเท้า

รวมทั้งมีความนิยมไทย และยังส่งอิทธิพลมาถึงปัจจุบันอย่างเหนียวแน่นเช่น รัฐนิยมฉบับที่ 1 และฉบับที่ 4 ส่วนรัฐนิยมที่บอกให้ ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภค บริโภคที่กำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย กลับไม่ค่อยมีอิทธิพลมากนัก ทั้งที่เป็นรัฐนิยมที่ดีมากและดีที่สุด แต่ทว่าคนไทยกลับไม่ค่อยแยแส ทำให้ประเทศเป็นหนี้อะเอ็มเอฟในปัจจุบัน

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ได้ทราบประวัติของนายภคินที่ 3 นั่นคือจอมพล ป.พิบูลสงคราม ประวัติการศึกษาประวัติราชการประวัติการดำรงตำแหน่งรวมถึงได้รู้เกี่ยวกับรัฐนิยม 12 ฉบับว่า แต่ละฉบับมีความหมายและเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องอะไรและส่งผลกระทบต่อพลเมืองในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในด้านดีและด้านเสียอย่างไร รวมไปถึงการส่งผลกระทบของรัฐนิยม 12 ฉบับมาถึงปัจจุบัน เช่น การแต่งกายตามรัฐนิยมฉบับที่ 10 เกี่ยวกับการแต่งกายประชาชนชาวไทยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม นั้นได้นำวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวต่างชาติมาเป็นหลักในการจัดให้ พลเมืองชาวไทยแต่งตัวต่างชาติเนื่องจาก พลเมืองชาวไทยแต่งตัวไม่สุภาพนุ่งผ้าขาวม้าใส่ผ้าถุงนุ่งกระโจมอก ออกไปในสถานที่สาธารณะ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

อดุลย์ กอวัฒนา, การลาออกของรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม เมื่อ 24 กรกฎาคม 2457.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518, 186 หน้า.

ถนอมจิต มีขึ้น, จอมพล ป. พิบูลสงครามกับงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ (พ.ศ. 2495 -

2500) กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531, 166 หน้า.

รศ.ณรงค์ พ่วงพิศ.2545.การประกาศใช้ รัฐนิยม ในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ.

2481-2487).วารสารประวัติศาสตร์ 2545/2002

[file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/2584-8466-1-PB%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/2584-8466-1-PB%20(4).pdf)

ชนิดา จรรโลงศิริชัย(ไม่ระบุวันที่เผยแพร่).แปลก พิบูลสงคราม.สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2 563,

http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B9%81%E0%B8%9B%E0%B8%A5%E0%B8%81_%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%AA%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A1

การมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการแก้ไขปัญหาเสพติดในสังคมไทย Citizen participation in solving drug problems in Thai society

กรวิทย์ เกาะกลาง, ศิริพร เพ็งจันทร์¹

Koravit Koklang, Siriporn Pengjan

บทคัดย่อ

เนื่องจากปัญหาเสพติดเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทย ที่ทำให้เกิดผลเสียหายนต่อระบบเศรษฐกิจสังคม และประเทศชาติปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ช่วยกันแก้ไขปัญหา สอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ของตนเอง และรัฐบาลยังได้มีการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาเสพติดตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ.2558-2560 ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ และตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนประชาชน สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของ ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลมากำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไข คัดเลือกผู้นำที่มีความสามารถ มีความพร้อมที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการออกแบบ แก้ไขร่วมกับ หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระตุ้นให้เกิดจิตอาสาเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติด ตั้ง วงล้อมคุ้มกัน แบ่งปันประสบการณ์ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความรู้ ดังนั้น การจะแก้ไข ปัญหาเสพติดเกี่ยวข้องกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐ หรือตัวประชาชนเอง เราทุกคนมี บทบาทเป็นสมาชิกของสังคม และเป็นพลเมืองของประเทศ ต้องช่วยกันทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ไม่มากก็น้อย พลเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกต่อรัฐ สังคม ประเทศชาติ มีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาดด้วยความสมัครใจไม่มีใคร บังคับ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของภาคพลเมือง ; ปัญหาเสพติด ; ยุทธศาสตร์ป้องกัน

¹ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี; Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkhla University Surat Thani Campus
Corresponding Author, E-mail: koravit.k@psu.ac.th

Abstract

Because the drug problem is a chronic problem in Thailand that has a damaging effect on the economy, society and the nation. This problem arises, everyone in society has a duty to help solve it take care of order in your own area and The government has also established solutions to the drug problem. Defense Strategic Plan and modify drug problems 2015-2017 consists of 8 strategies and Strategic Plan for Public Participation People can participate in a variety of ways. For example Participating in the root cause analysis of the problem and take the information as a guideline for improvement Choose a talented leader ready to work for the public participate in design edit together with government agencies And related agencies stimulate create volunteerism to watch over drug problems set up an enclave to talk share experiences create an atmosphere for exchanging knowledge so tackling the drug problem involves everyone, be it government agencies. Or the people themselves we all play a role as members of society. And be a citizen of the country must help each other to benefit the public more or less citizens must be people of public mind. Be conscious of the state, society, nation take part in solving problems that arise in society. And participate in solving the problem voluntarily not forced to do.

Keywords: Participation of Citizen sector ; Drug problem ; Strategic Protection

บทนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการสื่อสารซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการว่างงาน ปัญหาโสเภณี ปัญหาเหล่านี้นับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็ก และเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติ ไม่ว่าจะเป็นการสูญเสียโอกาสในการศึกษา สภาพร่างกายที่เสื่อมโทรม ความสัมพันธ์ในครอบครัวถูกทำลายลง ปัญหายาเสพติดมีแต่จะส่งผลเสียทั้งต่อบุคคล ชุมชน สังคม ประเทศชาติ (สุวปรียา จันต๊ะ, 2562, หน้า 17)

แม้ในช่วงที่ผ่านมาทุกรัฐบาล จะให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมาก แต่ปัญหายังมีแนวโน้มรุนแรง และซับซ้อนด้วยเหตุนี้ทุกหน่วยงาน จึงได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงกำหนดแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2562 โดยแนวคิดหลักของแผนยุทธศาสตร์ คือ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคที่เกี่ยวข้อง ลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (สำนักงาน ป.ส.ส,2558,หน้า 2) การจะแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวข้องกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐ หรือตัวประชาชนเอง เราทุกคนมีบทบาทเป็นสมาชิกของสังคม และเป็นพลเมืองของประเทศ ต้องช่วยกันทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมไม่มากนักน้อย พลเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกต่อรัฐ สังคม ประเทศชาติ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

แผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2563 ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์หลักคือ ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (สำนักงาน ป.ส.ส,2558,หน้า 2)

บทความนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับปัญหาเสพติด ความสำคัญนโยบายแห่งชาติ รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์และแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการแก้ไขปัญหาเสพติดในสังคมไทย เพื่อให้เยาวชนเหล่านี้ได้เป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบ เคารพกติกา มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของประเทศชาติ และผู้เขียนมีความหวังว่าบทความนี้อาจเป็นหนึ่งช่องทางหนึ่งที่สามารถจุดประกายพิษภัยร้ายของยาเสพติดและพร้อมตระหนักจิตสำนึกพลเมือง พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดทุกมาตรการให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

เนื้อหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ในระดับหนึ่งของแทบทุกประเทศทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่มีการสะสม และก่อให้เกิดผลเสีย และผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศมาอย่าง

ยาวนานที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกองค์กร จึงเห็นได้ว่าปัญหายาเสพติด นับเป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ เนื่องจากทุกสังคมต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวรวมถึงการแพร่ระบาดในสังคมไทย แม้จะมีมาตรการการป้องกัน และปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและผู้เสพยาเสพติดมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถจัดและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน และนับวันปัญหาก็กว้างขวางรุนแรงเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557, หน้า 2) จะเห็นได้ว่า “ยาเสพติด” เป็นปัญหาที่ก่อกวน และบ่อนทำลายต่อประเทศไทยส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อบุคคล และสังคมโดยรวมในหลายมิติ เช่น

- ผลกระทบต่อบุคคล โดยยาเสพติดทุกชนิด เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน มอร์ฟิน โคเคน ยาบ้า เป็นต้นจะมีผลกระทบโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและสุขอนามัย ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

- ผลกระทบต่อครอบครัว และสังคมผู้ติดยา มักก่ออาชญากรรมต่อเนื่อง เช่น การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข การลักขโมย การประทุษร้ายต่อชีวิต และทรัพย์สินตลอดจนถึงการพนันต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่ค้าหรือผู้เสพซึ่งเป็นเสาหลักของครอบครัว เมื่อถูกจับกุม และดำเนินคดีทางกฎหมายก็จะส่งผลกระทบต่อครอบครัวให้ได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต ในขณะเดียวกันหากเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ภายใต้การดูแลปกครองของบุคคลดังกล่าวจะต้องถูกออกจากโรงเรียน จะยังเป็นการตอกย้ำให้เกิดเป็นปัญหาในสังคมมากยิ่งขึ้น

- ผลกระทบต่อการบริหารจัดการของรัฐ การที่ในสังคมมีคดียาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นภาระต่องานด้านกระบวนการยุติธรรม และส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของรัฐที่เพิ่มสูงขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อคตินิยมเรื่องความล่าช้าด้วย ในขณะเดียวกันปัญหายาเสพติดยังก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในหน้าที่ เช่น มีการกลั่นแกล้งรีดไถ การรับเงินสินบนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากผู้กระทำความผิดทำให้ประชาชนให้ความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ และองค์กรของรัฐลดน้อยลงจนถึงขนาดขาดความศรัทธา

จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยในปัจจุบัน จัดได้ว่าอยู่ในขั้นที่น่าเป็นห่วง ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีการผลิตยาเสพติดทั้งภายในประเทศ และมีการลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศมากมายหลายชนิด เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยาไอ้ โคเคน เป็นต้นถึงแม้จะมีการดำเนินการปราบปรามจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเข้มงวด และจริงจังแต่ก็ไม่ได้ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง แต่กลับมีการพัฒนาให้มีการผลิตยาเสพติดให้ออกฤทธิ์ได้แรงขึ้น และการดำเนินการในการตรวจสอบสารเสพติดในตัวผู้เสพ

ทำได้ยากขึ้น จึงทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานด้วยความยากลำบากนอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่น้อยเข้าไปมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดเสียเอง ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ซึ่งหากปล่อยไว้นานจะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรงจนไม่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งหามาตรการในการป้องกันการแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงควรมีลักษณะของการปรับฐานความคิดใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ในการแก้ปัญหาจะเป็นหน้าที่ของภาครัฐและคนของรัฐ ส่วนภาคประชาชน และองค์กรชุมชนมักเป็นเพียงผู้คอยรับผลจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือเป็นเพียงผู้คอยให้ความร่วมมือกับรัฐ เมื่อได้รับมอบหมายหรือร้องขอการแก้ปัญหาจึงไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

ปัจจุบันรัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากนโยบายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ทุกหน่วยงานต่างมีความเกี่ยวข้องกัน ประสานงานกันของแต่ละองค์กร โดยมีการกำหนดหน้าที่ของทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดควบคู่กับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ (สายสุตา สุขแสง, 2557, หน้า 232) การปรับแนวคิด และกระบวนการดำเนินการในเชิงรุกควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทให้ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้น สิ่งสำคัญที่ทุกรัฐบาลเน้นคือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่จะเข้าร่วมในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างไรก็ตามการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องดำเนินการหามาตรการที่เหมาะสม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้ถูกกับสถานการณ์ เนื่องจากในชุมชนจะมีบุคคลที่สัมพันธ์กับปัญหายาเสพติดอยู่ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด กลุ่มผู้ติดยาเสพติด กลุ่มเสี่ยง (เด็กและเยาวชน) และกลุ่มประชาชนทั่วไป ซึ่งบุคคลทั้ง 4 กลุ่ม จะมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายกัน (สายสุตา สุขแสง, 2557, หน้า 233) โดยรัฐบาลร่วมกับหน่วยงานหลายๆ หน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2562 โดยแนวคิดหลักของแผนยุทธศาสตร์ คือ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคีที่เกี่ยวข้องลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (สำนักงาน ป.ส.ส, 2558, หน้า 2)

แผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2563 มีเป้าประสงค์เพื่อให้เด็ก และเยาวชนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดทุกคน หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ มีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติด และร่วมเป็นพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ทำลายเครือข่าย

การค้า และองค์การอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง และทำให้ผู้เสพผู้ติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูอย่างมีมาตรฐาน โดยประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แนวทางคือ สร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดให้เด็ก และเยาวชนในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา และสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มผู้ใหญ่ และวัยแรงงาน รวมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การแก้ไขปัญหายาเสพติด มีแนวทาง คือ ให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพได้รับการติดตามช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการเสพยาซ้ำ ครอบครัว ชุมชน สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพผู้ติด และมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้าง และพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม แนวทางคือ สร้างและพัฒนาระบบรองรับ และสนับสนุนการส่งต่อผู้พ้นโทษ และผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อแก้ไขฟื้นฟูติดตามดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตกลับคืนสู่สังคมเสริมสร้างศักยภาพของผู้พ้นโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้ความพร้อมทั้งกาย และใจสามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การควบคุมตัวยา และผู้ค้ายาเสพติด แนวทางคือ ลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายในและภายนอกประเทศ เสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด และกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดระดับชุมชน และบริหารจัดการบังคับใช้กฎหมายให้มีเอกภาพ และประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ความร่วมมือระหว่างประเทศ แนวทางคือ ประสานผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและพัฒนาไทยสู่ศูนย์กลางความร่วมมืออาเซียนในการควบคุมปัญหายาเสพติด ผลักดันการเผยแพร่ด้านการพัฒนาทางเลือกเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน และพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องเพื่อควบคุมยาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด แนวทางคือ สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อควบคุมพื้นที่เสี่ยง ปักจี้เสี่ยง ป้องปราม และเพิ่มพื้นที่เชิงบวกปักจี้บวกเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน แนวทาง คือ สร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุมปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ แนวทาง คือ พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์การ ระบบแผนงานและงบประมาณ ระบบข้อมูลเฝ้าระวังยาเสพติด ระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผล รวมทั้งพัฒนาการวิจัยและพัฒนาวิชาการ องค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือภาคพลเมืองนั้น คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆโดยเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งด้วยความสมัครใจ มีความสนใจที่จะทำด้วยจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมโดยไม่มีใครบังคับให้ทำไม่หวังผลตอบแทน เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ (สำนักงาน ป.ส.ส,2558, หน้า 58)

สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2563 ตามหลักยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน มีดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น สังเคราะห์ปัญหา ความต้องการ ผลกระทบ และนำข้อมูลมากำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา
2. คัดเลือกผู้นำที่มีความสามารถมีความพร้อมที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม ส่งเสริมการทำงาน ร่วมกันระหว่างผู้นำทางการและผู้นำตามธรรมชาติ
3. ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง
4. เสริมสร้างทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งที่เป็น ระบบคุณค่า ความเชื่อ อุดมการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน กระบวนการเรียนรู้ที่ ชุมชนสั่งสมและสร้างสรรค์
5. เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเองโดยยกระดับความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้นำทางการและผู้นำธรรมชาติเพื่อเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ระดับพื้นที่
6. กระตุ้นให้เกิดจิตอาสาเพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด การอุทิศตนเป็นอาสาสมัครในรูปแบบ ต่างๆ
7. ล้อมวงคุยกัน แบ่งปันประสบการณ์ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

8. ใช้กลไกท้องถิ่นที่ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่

9. ใช้กลไกคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

10. หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนงานภาคประชาชนในระดับพื้นที่

การสร้างภาคประชาชนเข้มแข็ง สามารถทำได้ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง (Civic consciousness) และจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อชุมชน (Public consciousness) สร้างสำนึกชุมชนเพื่อให้ลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเอง

2. สนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนในแต่ละพื้นที่โดยความสมัครใจ สนับสนุนองค์กรภาค ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนและท้องถิ่น

3. จัดทำแผนพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการให้ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในทุกพื้นที่

4. จัดเวทีประชาคมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีพลังในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

5. จัดทำข้อบัญญัติของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น

6. สนับสนุนแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาชุมชนเพื่อการบริหารจัดการตนเองของชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น

7. พัฒนาระบบการเรียนรู้และเครือข่ายเรียนรู้ของชุมชน

8. สนับสนุนการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ของคนในชุมชนเดียวกัน และระหว่างชุมชน

9. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และ ภาคประชาชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

10. จัดตั้งองค์กรประชาชนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนบทบาทและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด บริหารจัดการกลไกองค์กรและกลไกภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

วัตถุประสงค์ เพื่อบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บุคคล ครอบครัวชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการและสังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด และสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในระยะยาว

ประเด็นยุทธศาสตร์ 1. สร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. สร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการควบคุม ปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่ในระยะยาว

เป้าหมายยุทธศาสตร์ 1. ทุกหมู่บ้านและทุกชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถเอาชนะปัญหายาเสพติด และมีกลไกในการเฝ้าระวังปัญหา 2. หมู่บ้าน/ชุมชนต้องเข้มแข็งและพัฒนาสู่กองทุนแม่ของแผ่นดิน พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน บูรณาการสู่เศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ คือ 1. ดำเนินการตามยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจเข้าถึงพัฒนา 2. ระเบิดมาจากข้างใน 3. ทำให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา 4. เชื่อมบนประสานล่าง

แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบเชิงบูรณาการ

จากที่รัฐบาลได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเห็นได้ว่าประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ซึ่งแต่ละยุทธศาสตร์ก็จะมีแนวทางที่แตกต่างกันไป และในส่วนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางของยุทธศาสตร์เอาไว้ว่าประชาชนสามารถนำเอาแนวทางตามแผนยุทธศาสตร์มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้แน่นอนว่าสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกันการจะแก้ไขปัญหามันต้องอาศัยความร่วมมือและการบูรณาการจากทุกภาคส่วนรวมทั้งนำยุทธศาสตร์มาบูรณาการไปพร้อมกับการแก้ไขทั้งการแก้ไขปัญหปัจจุบัน ปัญหาที่จะเกิดในอนาคต และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก สำหรับการนำเอาแนวทางตามยุทธศาสตร์มาใช้ประชาชนจะต้องมีความสนใจที่จะแก้ปัญหายาเสพติดก่อนถึงจะเอาแนวทางตามแผนยุทธศาสตร์มาใช้ได้ การมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างบูรณาการ สามารถทำได้ดังนี้

1. แนวทางการมีส่วนร่วมเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหายาเสพติดและนำข้อมูลมากำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจะไม่สามารถทำได้เราต้องทำร่วมกันหลายๆคนเพื่อช่วยกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและนำปัญหาที่พบมาปรึกษากันช่วยกันเสนอแนวทางแก้ไข

1. การเลือกผู้นำเป็นแนวทางที่สำคัญมากเพราะถ้าเลือกผู้นำที่ไม่มีความสามารถและไม่มีความพร้อมที่จะแก้ไข ปัญหายาเสพติดก็ยังคงอยู่เหมือนเดิมและอาจร้ายแรงขึ้นกว่าเดิม เช่น การเลือกผู้นำชุมชนต้องพิจารณาถึงความสามารถของผู้นำด้วย และสนใจความเป็นอยู่ของประชาชน

2. ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยกันคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ เพราะว่าเราเป็นคนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง และเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่าภาครัฐ

3. ช่วยกันปลูกฝัง และเสริมสร้างทุนทางสังคมในพื้นที่ของตนเองโดยช่วยกันกระจายข่าวยาเสพติดให้คนในชุมชนทราบ ให้เข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น ให้ความรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะรับมือได้ทัน
4. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตัวเองอยู่ตลอดเวลาที่มีความกระตือรือร้นเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และพัฒนาศักยภาพของผู้นำเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะแก้ไขปัญหา
5. เปิดรับสมัครจิตอาสาในพื้นที่ของตนเองเพื่อเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด
6. เวลามีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนเราจะต้องไปบอกผู้นำเพื่อให้ผู้นำรับทราบ เราอาจเข้าไปปรึกษา นิ่งคุยกันถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้นำ หรือเราอาจรวมกลุ่มกันเองเพื่อพูดคุยกันก่อนก็ได้
7. ผู้นำในพื้นที่จะต้องใช้อำนาจในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน
8. ผู้นำจะต้องมีส่วนร่วมกับประชาชน ต้องให้คำปรึกษา และประสานงานด้านต่างๆ
9. หน่วยงานภาครัฐจะต้องเป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ด้วย

สรุป

ปัญหา ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ รัฐบาลได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไข และได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข ยาเสพติด พ.ศ.2557-2563 ประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ และสำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ ไม่ว่าจะเป็นมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลมากำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา คัดเลือกผู้นำที่มีความสามารถ มีความพร้อมที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม กระตุ้นให้เกิดจิตอาสาเพื่อเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด การอุทิศตนเป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ตั้งวงล้อมคุยกัน แบ่งปันประสบการณ์ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความรู้ ดังนั้น การจะแก้ไข ยาเสพติดเกี่ยวข้องกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐ หรือตัวประชาชนเอง เราทุกคนมีบทบาทเป็นสมาชิกของสังคม และเป็นพลเมืองของประเทศ ต้องช่วยกันทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมไม่มากนักน้อย พลเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกต่อรัฐ สังคม ประเทศชาติ มีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไข ปัญหาด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับ

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ได้รู้จักคำว่า “พลเมือง” มากขึ้นว่าพลเมืองจะต้องเป็นคนที่มีจิตสำนึกต่อรัฐต่อประเทศมีจิตสาธารณะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมหนึ่งให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในการทำบทความวิชาการเรื่องนี้ข้าพเจ้าได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องจนได้รู้ว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือภาคพลเมืองมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยถ้าเกิดเราช่วยกันและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด จากที่ข้าพเจ้าสนใจที่จะนำแนวทางยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2557-2563 มาใช้แก้ไขจะได้เห็นว่าภาคประชาชนล้วนมีความเกี่ยวข้องทั้งสิ้น การแก้ไขปัญหายาจึงไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว แต่ก่อนข้าพเจ้าเคยได้ยินเรื่องยาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชนของข้าพเจ้าเองข้าพเจ้าไม่เคยรู้เลยว่าข้าพเจ้าสามารถเข้าไปช่วยหรือมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาได้อย่างไร ได้แต่คิดว่ามันไม่ใช่เรื่องของเราคนเดียวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เข้ามาจัดการเอง จนข้าพเจ้าได้มาศึกษาและทำบทความวิชาการครั้งนี้ ข้าพเจ้าจึงเข้าใจ และได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของข้าพเจ้ามากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สุวปรียา จันตะ. (28 มิถุนายน 2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2562, จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jsbs/article/view/243192/164952>
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (10 มีนาคม 2558). แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2562, จาก https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ProgramsandActivities/strategic_plan2558-2560.pdf
- สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านสังคม, กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สายสุดา สุขแสง. (2560). การรูปแบบการเฝ้าระวังในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดโดยภาคประชาชน กรณีศึกษา ต.สาคร อ.ท่าแพ จ.สตูล และต.ควนลูม อ.รัตนภูมิ จ.สงขลา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 4 (พิเศษ) , 230-242.

พุทธวิธีสร้างพลัง “บวร” สันติสุขในสังคมไทย Buddhist way of creating power "Baworn" Peace in Thai Society

พระครูสุตวรธรรมกิจ, ผศ.ดร.¹

Phrakhrusutaworathammakit, Asst.Prof.Dr.

บทคัดย่อ

บ้าน วัด โรงเรียน “บวร” เป็นองค์กรหลักหรือหน่วยกลางในการทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ พัฒนา ตัดสินใจ แก้ปัญหา พลังบวรเป็นแหล่งที่ปลูกฝังคุณธรรม แนวคิด วิธีคิด คุณค่า ให้คนที่อยู่ร่วมกันมีความเอื้ออาทรเกื้อกูลและนำไปสู่สมานฉันท์ภายในท้องถิ่น เพราะเหตุนี้รากฐานสำคัญ “บวร” ที่จะนำมาซึ่งความสมานฉันท์ การสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคมได้นั้นต้องมีองค์ประกอบ 9 ประการดังนี้ 1. ผู้นำบวร 2. คุณธรรม จริยธรรม 3. จิตสาธารณะหรือจิตอาสา 4. การมีส่วนร่วมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5. บุรณาการพหุปัญญา 6. เศรษฐกิจพอเพียง 7. หลักธรรมาภิบาล 8. การบูรณาการสร้างสรรค์เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่น 9. เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือสื่อการเรียนรู้ด้านดิจิทัล

คำสำคัญ: พุทธวิธี; บ้าน วัด โรงเรียน; สันติสุข

Abstract

Ban, Wat, School "Baworn" is the main organization or central unit responsible for connecting relationships, developing, making decisions, and solving problems. Palang Bowon is a source of morality, concepts, ways of thinking, and values for people living together to have generosity and support and lead to local reconciliation. Because of this, the main foundation "Baworn" that will lead to reconciliation To create peace in society, there must be 9 elements as follows: 1. Leaders 2. Morality and ethics 3. Public mind or volunteerism 4. Participation or

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด; Master of Public Administration Program RoiEt Buddhist college

exchange of learning together 5. Integration of multiple intelligences 6. Sufficiency economy 7. Good governance 8. Integration of creativity with local wisdom 9. Information technology or digital learning media

Keyword: Buddhist methods; houses, temples, schools; peace

บทนำ

บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) เป็นคำที่ได้ยินมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่พบว่าสภาพสังคมที่มีปัญหาจากภาวะต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วทำให้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ความรู้ ความคิด วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป และส่วนที่สำคัญคือ เด็กและเยาวชนที่ขาดความเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม ด้วยวุฒิภาวะที่ยังไม่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ ตามมา (กันยารัตน์ แยมศรีแก้ว, 2558: 121) ทั้งนี้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบมีเป้าหมายชัดเจน เพื่อการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก และแข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชนของประเทศ จึงเป็นการสร้างพลังอำนาจให้แก่ชาติบ้านเมือง (เรวัจน์ แก้วเก่า, มณฑา จำปาเหลือง, 2557) ด้วยเหตุนี้วิถีชีวิตมนุษย์ในสังคมจึงต้องมีแนวที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และสันติสุขในสังคม โดยมีคุณธรรม จริยธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจด้วยหลักธรรม เช่น ความละเอียดถี่ถ้วน ความเมตตากรุณา ความหวังดี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเห็นอกเห็นใจ ความจริงใจ ความยุติธรรม ความเที่ยงตรง ความเสียสละ ความสามัคคี ความอดทน ความอดกลั้น ความขยัน การให้อภัย และอื่นๆ การฝึกฝนและปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมนั้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรม 4 ประการ คือ 1) การรักษาความสัตย์ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติ แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม 2) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น 3) การอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยประการใด และ 4) การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้าน (พระบรมราโชวาท 9 มิถุนายน 2549 : ในการพระราชพิธีฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม)

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นตัวสะท้อนบ่งบอกให้รู้ว่าบ้าน วัด โรงเรียน เป็นสิ่งที่ขาดกันไม่ได้และมีบทบาทและความสัมพันธ์กับสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าบ้าน วัด โรงเรียน หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า “บวร” เป็นเสมือนทุนมรดกทางสังคมที่อยู่คู่สังคมไทยมาอย่างช้านาน ที่ทำให้ผู้เขียนสนใจจะนำเสนอพุทธวิธีสร้างพลัง “บวร” สันติสุขในสังคมไทย ซึ่งบ้าน วัด โรงเรียน มีส่วนสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับสังคมในมิติต่างๆ อาทิเช่น ด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการปกครองในการเสริมพลังสร้างสันติสุข และสามารถช่วยลดปัญหาอื่นๆ ได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย ดังนั้นบทความนี้ผู้เขียนจึงจะแยกประเด็นจะอธิบายดังคือ 1) แนวคิด บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) 2) แนวคิดหลักพุทธวิธี 3) บทบาทบ้าน วัด โรงเรียนปลูกฝังพุทธวิธีหรือคุณธรรมที่นำสู่สังคมแห่งสันติสุข 4) การนำหลักพุทธวิธีเพื่อเสริมสร้างพลัง บ้าน วัด โรงเรียน “บวร” ในการสร้างสันติสุขในสังคมไทยอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน 5) สรุปท้ายบท

1. แนวคิด บวร (บ้าน วัด โรงเรียน)

การพัฒนาตามระบบโครงสร้างทางสังคมมีบ้าน วัด โรงเรียน รวมเรียกย่อๆ ว่า “บ-ว-ร” คำว่า “บวร” ตามพจนานุกรมคำนี้มีความหมายถึง ประเสริฐหรือล้ำเลิศ นอกจากนี้ยังเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กันในราชสำนัก แต่แท้จริงแล้ว “บวร” อยู่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับคนไทยมาช้านาน ซึ่งเป็นการรวมตัวของหน่วยทางสังคมที่สำคัญที่สุดเพื่อความเจริญงอกงาม บ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันจะเกิดจากความดีงามของคนทุกคนที่จะร่วมกันพัฒนาทั้งสามสิ่งไปพร้อม ๆ กัน มีนักปราชญ์และนักวิชาการได้ให้คำ “บ้าน วัด โรงเรียน” เรียกแบบสั้นๆ ว่า “บ-ว-ร” ซึ่งตัวอักษร 3 ตัวนี้มีความหมายดังนี้ (ภวนันธุ์สร หนูมาก. 2549)

บ. ใบไม้ แทนความหมายด้วยคำว่า บ้าน ซึ่งบ้านก็คือ ที่พักอาศัยหรือครอบครัวก็ได้ บ้านให้ความรัก ความอบอุ่นผูกพัน แม้จะเป็นหน่วย หรือสถาบันที่เล็กที่สุดในโครงสร้างของสังคมใหญ่ๆ เป็นฟันเฟืองชิ้นเล็กที่มีความหมายสำคัญมาก

ว. แหวน แทนความหมายด้วยคำว่า วัด วัดเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางจิตใจของคนไทยมาแต่ครั้งอดีตเป็นสถาบันที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอนคนในชุมชนรอบๆ วัดให้ประพฤติถูก ทำนองคลองธรรม วัดนอกจากจะเป็นสถาบันที่ประกอบศาสนากิจของพระสงฆ์แล้ว สำหรับชาวบ้านยังเป็นสถานที่ให้คนในชุมชนพบปะกัน ใครเดือดเนื้อร้อนใจก็มาปรึกษากัน กลับจากวัดก็ได้คำสอนดี ๆ กลับไปมากมาย อย่างที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสรีภาพในการนับถือศาสนาซึ่งทุกศาสนาไม่ว่าเป็น อิสลาม คริสต์ หรือศาสนาอื่น ล้วนมีหลักคำสอนให้ผู้คนประพฤติปฏิบัติดี โดยนัย ว. แหวน จึงหมายรวมถึง ศาสนาทุกศาสนาที่อยู่ในผืนแผ่นดินไทย

ร. เรือ แทนความหมายด้วยคำว่า โรงเรียน โรงเรียนคือสถานที่ที่ให้ความรู้อย่างมีแบบแผนสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ภาระของโรงเรียนอาจดูเหมือนอยู่ข้างในปัจจุบัน เนื่องจากโรงเรียนต้องดูแลเหล่าลูกศิษย์เหมือนลูกหลายของตน นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องให้ความรู้ทางวิชาการอย่างเต็มที่รวมถึงทำให้ศิษย์เป็นคนดีแก่สังคม

นอกจากนั้นคมสันต์ จันทร์อ่อน (2564) ได้ให้ความหมายด้วยย่อ “บวร” ไว้ดังนี้ ตัว บ คือ บ้าน บ้านที่มีชาวบ้าน มีคนอาศัยอยู่ผู้ที่สืบสานวัฒนธรรม ศาสนา และซึมซับคำสอนจากพระสงฆ์ เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนให้พระพุทธศาสนาได้ยั่งยืนยาวนานอย่างถึงแก่นแท้ ตัว ว คือ วัด วัดที่มีพระสงฆ์ ผู้ที่อาสาจะละกิเลสทางโลกมาศึกษาพระธรรม เพื่อเผยแผ่หลักพุทธศาสนาให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงการดำรงชีวิตอย่างสงบ เป็นสุข และตัว ร คือ โรงเรียน เดิมทีแหล่งที่ประสิทธิประสาทวิชา ความรู้นั้นคือวัด ต่อมาได้แยกออกมาเป็นโรงเรียนที่เป็นสถานที่ให้การศึกษาโดยตรงต่อทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งปัจจุบันยังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่ยังมีชื่อวัดเป็นชื่อโรงเรียนอยู่ ฉะนั้นคำว่า “บวร” จึงไม่ใช่เพียงคำประกอบที่ใช้เรียกสถานที่ต่าง ๆ เท่านั้นมันมีที่มาถึงสังคมที่เกื้อกูล ส่งเสริม ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในวงเวียนสังคมนั้น ๆ ความเจริญที่แท้จริงของสังคมที่จะมีความสุขจึงจะสมบูรณ์แบบและสอดคล้องกับ อริย พรหมสุภา (2559) ได้กล่าวถึงความผูกพันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน จึงเป็นทุนทางจิตวิญญาณและทุนทางสังคมในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันตั้งแต่เกิดจนตาย “บ้าน วัด โรงเรียน” จึงเป็นทุนมรดกทางสังคมที่มีมาคู่สังคมไทย ทั้งนี้สถาบันทั้ง 3 จึงมีความสัมพันธ์ในทางสังคมและเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ลักษณะชุมชนที่ปรากฏในสังคมไทยจึงมักประกอบด้วย “บ้าน” (ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวมของผู้คนและรอบบชีวิตที่ก่อเกิดกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลาย) “วัด” (สถาบันศาสนาซึ่งเป็นตัวขัดเกลาและบ่มเพาะวัฒนธรรมและศูนยรวมจิตใจของชุมชน) “โรงเรียน” (สถาบันเป็นตัวเพิ่มเติมความรู้และถ่ายทอดการศึกษาอย่างเป็นระบบ) สถาบันทั้ง 3 จึงเป็นสถาบันสำคัญในทางสังคมที่จะสามารถนำมาเป็นกลไกที่ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสังคมให้เข้มแข็ง พัฒนาให้เกิดเครือข่าย นำสู่การตรวจภาพและสังคมสมานฉันท์ อันเป็นจุดหมายปลายทางของการพัฒนาการศึกษาและสังคมได้อีกรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น ประชาสังคมแบบ “บวร” จึงหมายถึง การนำเอาสถาบันในชุมชนมาเป็นกลไกในการพัฒนาการศึกษาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ตัดสินใจแก้ปัญหาตนเอง และชุมชนกำหนดแผนแม่บทชุมชนด้วยการร่วมกันคิดร่วมกันสร้างและบริหารจัดการการศึกษาชุมชนของคนในท้องถิ่นที่ร่วมกันเป็นเจ้าของ (ธนพรรณ ธาณี, 2545)

สถาบันสำคัญในทางสังคม “บวร” จะสามารถเป็นกลไกที่ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมชุมชน ในการนำสู่การตรวจภาพและสังคมสมานฉันท์ อันเป็นความมุ่งหวังของการ

เชื่อมโยงชุมชนให้มีความตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมมือกันพัฒนาในมิติต่างๆ (นพวรรณ พงษ์เจริญ, 2564) ทั้งนี้ “บวร” เป็นกระบวนการในการสร้างสำนึกรับผิดชอบและความร่วมมือของบุคคล และองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของศีลธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากร และการบริหารจัดการศึกษาของชุมชนและสังคม ซึ่งอาจนำมาประยุกต์ในการตั้งเอาสถาบันต่าง ๆ คือ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษาอีกทางหนึ่งด้วยเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ไม่ตกเป็นเหยื่อของอบายมุขและสิ่งมอมเมาทางสังคม

ดังที่กล่าวข้างต้น ผู้เขียนสามารถสรุปได้ว่า บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) เป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมในท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน ถือว่าเป็นการนำทั้งสามเสาหลักของสังคมไทยมาช่วยเหลื้เกื้อกูลกัน และหล่อหลอมขัดเกลาปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยให้คนมีคุณภาพจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลกอย่างแท้จริง

2. แนวคิดหลักพุทธวิธีในการสอนทางพระพุทธศาสนา

พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีหลักการสำคัญคือ หลักของเหตุและผลสิ่งต่างๆ ในโลกนี้เกิดขึ้นจากเหตุและส่งผลให้เกิดเป็นสิ่งที่ต่างๆ ที่มีอยู่และเป็นอยู่ดังที่พวกเราได้สัมผัสกันโดยทั่วหน้า การนำหลักพุทธศาสนามาใช้สำหรับมนุษย์เราในการพัฒนาและอบรมสั่งสอนให้เกิด มรรคผลตามจุดประสงค์และเป้าหมายนั้น มีความเป็นไปได้สูงมากเพราะเป็นการนำเหตุผลมาใช้ในการพัฒนากระบวนการคิด (Phrathep Wethi, 1989) ดังนั้นหัวใจของศาสนา คือ หลักทางพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขจนถึงความหลุดพ้น หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นหลักธรรมหรือคำสั่งสอนที่มีค่าอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ นอกจากนั้นพระองค์ยังมีวิธีการสอนที่หลากหลาย พระพุทธเจ้าทรงสอนพุทธบริษัท 4 คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาตลอดจนถึงเทวดา ตามพระนามที่ได้รับยกย่องว่าทรงเป็นศาสนาของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย หลักธรรมของพระพุทธองค์สอนให้เป็นคนมีเหตุผล มีความเชื่อที่ประกอบ ด้วยเหตุผล หลักคำสอนของพระพุทธองค์จึงอยู่บนหลักของหลักและผล ปัญหาใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนถึงปัญหาการเมืองการปกครอง สามารถแก้ไข ได้ด้วยหลักคำสอนและวิธีการของพระพุทธองค์ พระพุทธศาสนาสอนให้แก้ปัญหามนุษย์โดยมนุษย์เอง ที่ตรงตัวเหตุปัจจัย ไม่ได้จำกัดจำเพาะว่าจะแก้แต่ข้างในหรือแก้แต่ข้างนอก (พระธรรมปิฎก. 2543; 36)

เมื่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตั้งอยู่บนหลักของเหตุและผลแล้ว สิ่งใดก็ตามทั้งการเรียนการสอน การดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาต่างๆ ต้องอาศัยกระบวนการแห่งปัญญาที่ต้องคิดหรือ

อาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา (พระไพศาล วิสาโล. 2550; 13) สารของกระบวนการเรียนรู้แบบพุทธได้ถูกย่อไว้ในพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ธรรม 4 ประการเหล่านี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา กล่าวคือ การเสวนาสัตบุรุษ การฟังสัทธรรม โยนิโสมนสิการ ธรรมานุธรรมปฏิบัติ” จากพุทธพจน์ดังกล่าวสามารถแยกกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการเสวนาสัตบุรุษ และการฟังสัทธรรม ขั้นตอนที่สองเป็นการคิด ได้แก่ โยนิโสมนสิการและขั้นตอนที่สามได้แก่ ธรรมานุธรรมปฏิบัติ ทั้งหมดเป็นกระบวนการเรียนรู้ในทางพุทธศาสนา โดยเริ่มจากเมื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น และครบถ้วนแล้ว กระบวนการเรียนรู้ต่อมาคือ การคิดหรือการนำเอาสิ่งที่รับรู้้นมา่อย่จัดระเบียบ เป็นการคิดอย่างถูกวิธี และสุดท้ายเป็นการปฏิบัติ การปฏิบัตินี้เป็นจุดสำคัญที่ทำให้การศึกษาแบบพุทธแตกต่างจากการศึกษาแบบตะวันตกหลายสำนักที่เน้นการให้ความคิดล้นๆ เป็นการเรียนรู้ในระดับพุทธิปัญญา ส่วนการศึกษาในพระพุทธศาสนาต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญ นอกเหนือจากการสดับฟัง การอ่าน และการคิด (พระธรรมปิฎก. 2540; 36)

การสอนธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีวิธีการสอนที่หลากหลายตามแต่ระดับสติปัญญาของผู้เรียน และในการสอนแต่ละครั้งพระพุทธเจ้าทรงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยแบ่งบุคคลออกเป็น 4 จำพวก เปรียบเทียบกับบัว 4 เหล่าคือ 1) อุคฆฏิตัญญู ผู้อาจรู้ธรรมได้พลันเปรียบเหมือนดอกบัวอยู่เหนือน้ำ พอถูกแสงอาทิตย์ก็บาน 2) วิปจิตัญญู ผู้อาจรู้ธรรมได้ต่อเมื่อท่านได้อธิบายเปรียบเทียบดอกบัวปริ่มน้ำอันจะบานในวันรุ่งขึ้น 3) ไนยะเย ผู้พอจะแนะนำสั่งสอนอยู่บ่อยๆ จึงรู้ตามได้เปรียบเหมือนดอกบัวใต้น้ำอันจะบานในวันต่อไป 4) ปทปรมะ พวกบรมโง่ คือ พวกที่แม้จะแนะนำสั่งสอนอย่างไรก็ไม่เข้าใจหรือไม่รับฟังทั้งนั้น เปรียบเหมือนดอกบัวซึ่งติดอยู่กับดินอันจะเป็นอาหารของปลาและเต่า ดังนั้น บุคคลเหล่านี้ พระพุทธเจ้าทรงเลือกสอนบุคคล 3 ประเภทแรก โดยทรงเลือกธรรมะให้เหมาะสมกับอุปนิสัยและปัญญาบารมีของบุคคลนั้น (ประยูรย์ ปยุตโต. 2532;34-35)

เพราะเหตุนี้ พระพุทธเจ้าจึงมีวิธีการสอนที่หลากหลาย และนำหลักธรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและเข้าใจหลักธรรมได้ง่าย ทิศนา ขัมมณี (2552 : 59-63) ได้อธิบายการนำพุทธวิธีไปประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการสอนและวิธีการสอนในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเป็นการใช้ตามความเข้าใจและความสามารถในระดับผู้เรียน เช่น การสอนด้วยลีลาทั้ง 4 คือ สันทสสนา สมาทปนา สมุตเตชนา และสัมปหังสนา หรือการสอนให้แจ่มแจ้ง จูงใจ หาญกล้า และร่าเริง ในเนื้อหาสาระทั้งหลายทั้งปวงที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจนำไปปฏิบัติจริงได้ นอกจากนั้นพระพุทธเจ้ายัง

มีวิธีสอนที่ประยุกต์จากวิธีสอน ได้แก่ 1) วิธีการสอนแบบอุปมา อุปไมย เป็นการสอนเปรียบเทียบ กับคน สัตว์ สิ่งของ ให้เข้าใจและมองเห็นชัดเจนและสมจริง 2) วิธีการสอนแบบธรรมสาธกัจฉา เป็นการสอนธรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการอภิปราย ปัญหา การแสวงหาเหตุผลค้นคิดเป็นการซักถามและแก้ปัญหา 3) วิธีการสอนแบบเบญจขันธ์ เป็นการยืดหลักธรรมเบญจขันธ์ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นการสอนให้ผู้เรียนพิจารณาเบญจขันธ์ตามลำดับขั้น และ 4) วิธีการสอนแบบไตรสิกขา เป็นการสอนวิธีฝึกศีล สมาธิ ปัญญา เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ผู้เรียนมีศีล สำรวม กาย วาจา ให้ถูกต้องอยู่ในองค์แห่งศีล มีจิตสิกขา คือฝึกจิตให้สงบมั่นคง ผ่องใสระงับจากกิเลส เมื่อจิตสงบมั่นคง ก็เป็นจิตอันควรแก่การทำงานที่จะพิจารณาธรรมมีปัญญาสิกขา คือการพิจารณาร่างกาย ความรู้สำนึกคิดของคนในขณะที่สมาธิให้เข้าใจหลักสภาพความเป็นจริง เพื่อละกิเลส ละทุกข์ เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (สุนน อมรวิวัฒน์; 2535;61) วิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการ เป็นระบบการใช้สติปัญญาจำแนกแยกแยะ ตามความเป็นจริงตามสภาวะธรรมชาติ (พระธรรมปิฎก; 2550; 667-708) 6) วิธีการสอนแบบพุทธวิธีอริยสัจ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค (พระธรรมปิฎก; 2550;731-732) 7) วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา โดยใช้หลักอริยสัจมาประยุกต์เป็นการสอน (สาโรช บัวศรี; 2549: 45) และสุดท้าย 8) วิธีการสอนแบบเผชิญสถานการณ์ที่ใช้กระบวนการนำหลักธรรมให้กับผู้เรียนได้มีการพัฒนาการทางความคิด นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม นับตั้งแต่ การรับข้อมูลข่าวสาร การประเมินค่า การเลือกและการตัดสินใจ และการฝึกปฏิบัติ (สุนน อมรวิวัฒน์, 2530;57-59)

ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนสรุปหลักการสำคัญในการสอนของพระพุทธเจ้าไว้ 3 ประการ คือ **ประการแรก** ศีล เป็นการฝึกในด้านพฤติกรรม ใช้วินัยเป็นเครื่องมือในการฝึกและการจัดสภาพแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่ดีงาม ป้องกันมิให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดี และจัดระเบียบทางสังคมให้เกื้อหนุนต่อการเกิดพฤติกรรมที่ดีงาม **ประการที่สอง**คือ สมาธิ คือความแน่นแน่มั่นคงหนักแน่นของจิตซึ่งสามารถฝึกได้หลายวิธี เช่น ให้นั่งอยู่กับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับความสุข ฝึกให้คุ้นกับสิ่งที่ดีงามอันมีคุณธรรมเป็นภูมิฐานทาน ผูกมัดจิตใจไว้กับสิ่งที่ดีงามบางอย่างที่เรียกว่าอุคตมคติ และหลัก**ประการที่สาม**คือ ปัญญา เป็นเรื่องของการฝึกพัฒนาในด้านการรู้ความจริงเริ่มต้นตั้งแต่ความเชื่อ ความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้ เหตุผล การรู้จักวินิจฉัยไตร่ตรอง ตรวจสอบ คิดสร้างสรรค์ รู้ตรงความเป็นจริง รู้แจ้งความจริง ที่เป็นสากลของสิ่งทั้งปวง จนถึงขั้นรู้เท่าทันธรรมดาของโลกและชีวิต ในกระบวนการของการศึกษาทั้งหมดนี้ ปรโตโฆชะ คือ การถ่ายทอดจากปัจจัยภายนอก เป็นแหล่งโดยตรงของการถ่ายทอดศิลปวิทยา ความรู้ วิชาการ วิชาชีพ

3. บทบาท บ้าน วัด โรงเรียน “บวร” ในการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมที่นำสู่สังคมแห่งสันติสุขในสังคม

สถาบันบ้านหรือชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ นับเป็นรากฐานสำคัญของปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม โดยสถาบันเหล่านี้ล้วนนับเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบของสังคม ให้มีแนวทางประพฤติปฏิบัติที่ดีตามกรอบของสังคม ทั้งนี้จะชี้ให้เห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นกระบวนการที่สถาบันทั้ง 3 ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้เขียนจะวิเคราะห์ สังเคราะห์บทบาทสถาบันบ้าน วัด โรงเรียน ในการส่งเสริมและการปลูกฝังคุณธรรมที่นำสู่สังคมแห่งสันติสุขนั้น ซึ่งแต่ละสถาบันมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

บ้านหรือชุมชน (Home or Community) เป็นการสั่งสอน บ่มเพาะ หรือการปลูกฝังของชุมชนด้านแบบแผนสังคม ค่านิยม ประเพณี หรืออัตลักษณ์จึงเป็นจุดร่วมกัน จนเป็นรากเหง้าวิถีชีวิตและความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งเป็นกลไกที่เชื่อมโยงคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ จะนำสู่ชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่ดี ไม่ใช่การท่องวิชาการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติทำให้ชีวิต เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างบูรณาการ

วัด (Temple) เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของชุมชน จึงเป็นสถาบันที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอน กล่อมเกล่าประชาชนอยู่ในทำนองคลองธรรม ส่วนพระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณจะมีบทบาทในการชักชวนสมาชิกในหมู่บ้านให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมประสานระบบต่างๆ ภายในชุมชนให้เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันหรือเกิดความสามัคคีปรองดองกัน

โรงเรียน (School) เป็นการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน เกิดขึ้นจากการขัดเกลาจิตใจจากระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยผ่านเนื้อหา แนวคิดจนแยกย่อยเป็นรายวิชาการที่มีเป้าหมายการเรียนรู้และผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยเป็นปลูกฝังหล่อหลอม บ่มเพาะให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ การแก้ไขปัญหา การทำงานร่วมกับคนอื่น และตลอดถึงค่านิยมต่างๆ ที่เยาวชนจำเป็นต้องมี อาทิเช่นมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที เมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ที่กล่าวข้างต้นผู้เขียนพอสรุปได้ว่าบทบาทบ้าน วัด โรงเรียน ในสร้างเสริมคุณธรรมให้แก่ประชาชน โดยหน่วยสังคมทั้ง 3 ต้องช่วยกันรับผิดชอบการอบรมสั่งสอนประชาชนในด้านต่างๆ ตามบทบาทของแต่ละหน่วย และยังต้องช่วยกันสอดส่องดูแลด้านอื่นๆ ด้วย โดยมีวิธีการ 4 วิธีใน

การปฏิบัติ คือ 1) แนะนำให้ทำ โดยการสอนแนวทางและวิธีการต่างๆ ก่อนการปฏิบัติ 2) นำให้ดูโดยสอนวิธีการปฏิบัติ 3) อยู่ให้เห็นโดยการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4) เช้นให้ตลอด โดยการมุ่งมั่นที่จะสอนและเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนและเยาวชนให้ดำรงตนอยู่ในจริยธรรมและศีลธรรมที่ดีงาม

4. การนำหลักพุทธวิธีเพื่อเสริมสร้างพลัง บ้าน วัด โรงเรียน “บวร” ในการสร้างสันติสุขในสังคมไทยอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

สถาบันสำคัญของท้องถิ่นที่มี บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) นั้นที่จะประยุกต์หลักพุทธวิธีในการดำรงชีวิตที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือการบูรณาการจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นหรือชุมชน ให้สามารถนำหลักพุทธวิธีประพุดิปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม สติปัญญา นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าไปสู่ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติให้เกิดความสันติสุขในสังคมไทยได้ ซึ่งผู้เขียนได้ค้นพบองค์ความรู้ เทคนิควิธีการ องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์จากการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียนที่นำหลักพุทธวิธีเพื่อประยุกต์เพื่อเสริมสร้างพลัง “บวร” ในการสร้างสันติสุขในสังคมไทยอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ดังนี้

บวร 1 ผู้นำบวร ผู้นำถือเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดชุมชนและสังคมคุณธรรมตามเป้าหมาย โดยผู้นำบวรจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญคือ มีวิสัยทัศน์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีศักยภาพในการจูงใจผู้ได้บังคับบัญชา และมีจุดมุ่งหมายที่แรงกล้า มีอุดมการณ์ทำงานเพื่อส่วนรวมและแสดงบทบาทของตัวเองภายใต้ภารกิจ ดังนั้น ผู้นำบวรที่ดีต้องมีบารมี มีพลังศรัทธา และรู้จริงในสิ่งที่ต้องทำ

บวร 2 คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสถาบันบ้าน วัด โรงเรียน เป็นจุดเริ่มต้นในการบ่มเพาะส่งเสริมหลักธรรม จริยธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นเข็มทิศในการดำเนินชีวิตอย่างผู้มีสติ หากบุคคลใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดในเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จนั้นได้ หรือยิ่งกว่านั้นอาจส่งผลร้ายต่อตนเอง สังคม และประเทศจนเกิดวิกฤติอันใหญ่หลวงได้เช่นกัน ดังนั้น บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม ย่อมประพุดิปฏิบัติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมการทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งที่ควรเว้น ทำสิ่งที่ควรทำ ด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผลถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล หลักธรรมที่ควรนำมาบูรณาการในการดำเนินชีวิต โดยมีหลักธรรมเหล่านี้ อาทิเช่น หิริโอตตปปะ ฆราวาสธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 สปปายะ 4 อริยสัจ 4 อิทธิบาท 4 ทิศ 6 ธรรมคุณ 6 สาราณียธรรม 6 อบายมุข 6 และอภิธานียธรรม 7 สัปบุริสธรรม 7 เป็นต้น

บวร 3 จิตสาธารณะหรือจิตอาสา ซึ่งสถาบันบ้าน วัด โรงเรียน เป็นหน่วยแรกในการส่งเสริมและปลูกฝังให้คนในสังคมมีจิตสาธารณะโดยผ่านการเรียนรู้และทักษะชีวิต ทั้ง 3 สถาบัน ได้

พัฒนาและส่งเสริมเรื่องจิตสาธารณะหรือจิตอาสาสามารถแยกไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) **คุณภาพจิต** เป็นการสร้างเสริมจิตใจให้ตั้งงามด้วยคุณธรรมต่างๆ มีจิตใจสูง ประณีต ให้มีเมตตา มีความรัก มีความเพียร มีความปรารถนาประโยชน์แก่ผู้อื่น มีความกรุณาอยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ มีมัทวะ ความอ่อนโยน กตัญญู รู้คุณค่าแห่งการกระทำของผู้อื่น เป็นต้น 2) **สมรรถภาพจิต** เป็นการพัฒนาหรือความสามารถของจิต อาทิเช่น ความมีสติดี มีวิริยะ ความเพียรพยายามสู้งาน มีขันติความอดทนและทนทาน มีสติจิตใจแน่วแน่ มีสัจจะ มีความจริงจัง เอาจริงเอาจัง มีอธิษฐาน มีความเด็ดเดี่ยวต่อความมุ่งหมาย มีความหนักแน่นเข้มแข็งมั่นคงในจิตใจที่จะทำงานให้ได้ผลสมบูรณ์ โดยเฉพาะงานทางปัญญา มีความคิดพิจารณาให้เห็นความจริงแจ่มแจ้งชัดเจน 3) **สุขภาพจิต** เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นคนมีความสุข มีสมาธิสงบเยือกเย็นเป็นคนแจ่มใส ร่าเริง พอใจในสิ่งที่ตนมี ยินดีในสิ่งที่ตนได้ และเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถาบันในการพัฒนาจิตใจ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2541) ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ในโอกาสต่อไป

บวร 4 การมีส่วนร่วมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันนั้นโดยมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม 5 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักความอาวุโส ซึ่งเป็นการลักษณะการมีส่วนร่วมขั้นตอนการศึกษาค้นหาสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานโดยให้เกียรติผู้นำหรือผู้ที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่เป็นหลัก ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมโดยรับฟังจากตัวแทนแต่ละฝ่ายอย่างเท่าเทียม เป็นการเปิดกว้างทางความคิด การเจรจาทำความเข้าใจและการบริหารข้อตกลงร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมในดำเนินการตามหลักความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการดำเนินการของคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เป็นตัวแทนจาก บ้าน วัด โรงเรียนได้ร่วมกันปฏิบัติและดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ตกลงร่วมกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ 4) การมีส่วนร่วมในการประสานประโยชน์ร่วมกัน เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย โดยนำเอากิจกรรมหรือผลความสำเร็จมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและจิตใจของผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารแบบบ้านวัดโรงเรียน บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแบกกัลยาณมิตร คือการติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในรอบปีที่ผ่านมาในแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย เป็นการประเมินแบบเป็นพี่เป็นน้อง เน้นการให้โอกาสและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

บวร 5 บวรณาการพหุปัญญา การเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้เกิดความสัมพันธเชื่อมโยระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากหลายศาสตร์ นำมาต่อยอดหรือประยุกต์มาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตจริง ดังนั้น บ้าน วัด โรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งที่สามารถพัฒนาและพึ่งพาตนเอง รวมทั้งป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้

บวร 6 เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักธรรมที่เป็นทางสายกลางที่ผู้น้อมนำมาปฏิบัติ ซึ่ง “บวร” ได้ใช้ในการพัฒนาให้กับเยาวชนให้มีการวางแผนชีวิต การเสริมสร้างพฤติกรรมอย่างประหยัด จึงนำมาซึ่งชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่มีความสุข ความสงบ ความพอดี และมีความยั่งยืน โดยมีผลสัมฤทธิ์ที่ผู้น้อมนำมาปฏิบัติได้เช่น มีจิตสำนึกและศรัทธาต่อการทำงานอย่างรับผิดชอบ เสียสละ ห่มเห ร่วมมือ มีความพอประมาณ การใช้เหตุผล อดทน อดออม ขยัน ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักพึ่งพาตนเอง ประกอบสัมมาอาชีพ รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและสันติสุขในสังคม

บวร 7 หลักธรรมาภิบาล ธรรม หมายถึง คุณความดี ความถูกต้อง ความยุติธรรม หรือหลักปฏิบัติ ส่วนคำว่า อภิบาล หมายถึง การบำรุงรักษา หรือการปกครอง ผสมกันเรียกว่า “ธรรมาภิบาล” แปลว่าหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นหลักการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้น ที่ยึดหลักความเป็นธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน สำหรับหลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักความโปร่งใส 3) หลักการมีส่วนร่วม 4)หลักธรรม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ข้อธรรมเหล่านี้ตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง ดีงาม มั่นคง ที่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมและนำมาสู่สังคมแห่งสันติสุขได้

บวร 8 การบูรณาการสร้างสรรค์เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงค่าที่ได้บรรพบุรุษได้ค้นคิดและถ่ายทอดสู่รุ่นสู่รุ่น ซึ่งภูมิปัญญาเป็นเครื่องส่งเสริมและพัฒนามนุษย์ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เพราะเหตุนี้จึงต้องมีการบูรณาการภูมิปัญญาสู่การศึกษา อันจะทำให้ภูมิปัญญาเป็นวิถีชีวิตเป็นการเรียนรู้และผู้เรียนก็จะมีความรู้ และตระหนักในคุณค่าและพร้อมสืบทอดภูมิปัญญาต่อไป โดยหลักการบูรณาการสร้างสรรค์เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การศึกษาเล่าเรียน เพื่อมีความรู้และเข้าใจรากเหง้า ภูมิประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิท้องถิ่น ภูมิศาสนา ภูมิวัฒนธรรมจารีตประเพณี ภูมิวิชาสามัญ ภูมิวิชาชีพ ภูมิรักษาสุขภาพ ภูมิศิลปะดนตรีและกีฬา การอนุรักษ์

และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรู้เท่าทันโลก การเป็นพลเมืองที่ดี มีสมาธิ อาชีพและสันติสุขนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืน

บวร 9 เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อการเรียนรู้ด้านดิจิทัล จึงเป็นหัวใจสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในยุคของการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญหรือเป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับการทำงาน การเรียนรู้และเสริมสร้างสมรรถนะในกิจกรรมและการดำเนินการต่างๆ ด้วยเหตุนี้ บ้าน วัด โรงเรียน จึงต้องปรับตัวและปรับการเรียนรู้ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อการเรียนรู้ด้านดิจิทัล ในมิติต่างๆ ทั้งมิติด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สาธารณสุข การเกษตร สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการของภาครัฐหรือการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่ง “บวร” จะต้องให้ข้อมูลและการปลูกฝังพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้องมีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ

สรุปท้ายบท

แนวคิดพุทธวิธีเป็นหลักการหรือแนวคำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้าทรงวางหลักปฏิบัติไว้ ซึ่งคำสอนนั้นที่พระพุทธองค์ได้สั่งสอนมากมายหลายด้าน ทั้งด้านเกี่ยวกับการปฏิบัติตน การครองเรือน การประกอบอาชีพการงาน การอยู่ร่วมกันในสังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ฯลฯ ดังนั้น “บ้าน วัด โรงเรียน : บวร” ซึ่งถือเป็นองค์หลักในการทำหน้าที่เป็นแกนกลางและมีบทบาทใกล้ชิดต่อวิถีชีวิตของคนไทยในการขับเคลื่อนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งเป็นแหล่งปลูกฝัง บ่มเพาะและเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีประโยชน์เพื่อพัฒนาจิตใจและจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ประชาชนทุกระดับ ให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม รู้รักสามัคคี เสียสละ และกตัญญูรู้คุณ เป็นต้น รวมทั้งให้เป็นแหล่งกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงโครงการต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน

จากผู้เขียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ค้นพบองค์ความรู้ เทคนิควิธีการ องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์จากการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียนที่นำหลักพุทธวิธีเพื่อประยุกต์เพื่อเสริมสร้างพลัง “บวร” ในการสร้างสันติสุขในสังคมไทยอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบคือ 1) ผู้นำบวร 2) คุณธรรม จริยธรรม 3) จิตสาธารณะหรือจิตอาสา 4) การมีส่วนร่วมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5) บูรณาการพหุปัญญา 6) เศรษฐกิจพอเพียง 7) หลักธรรมาภิบาล 8) การบูรณาการสร้างสรรค์เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่น 9) เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อการเรียนรู้ด้านดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กันยารัตน์ แยมศรีแก้ว. (2558). การบริหารจัดการความร่วมมือของ บ้าน วัด โรงเรียน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
คมสันต์ จันทร์อ่อน. (2562). บวร: บ้าน, วัด, โรงเรียน สังคมแห่งการเกื้อกูล. Retrieved from
<http://prachatai.org/journal/2015/12/62826>

ทิตนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพฯ ด้านสุขภาพการพิมพ์จำกัด
นพวรรณ พงษ์เจริญ. (2562). กระบวนการประชาสังคม บ้าน วัด โรงเรียน “บวร”. Retrieved
from <https://www.gotoknow.org/posts/365266>

ธนพรรณ ธาณี. (2545). การศึกษาชุมชน.ขอนแก่น : ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น,

พระไพศาล วิสาโล. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการจัดการความดี ศึกษากรณีมูลนิธิพุทธรณีสัณฐาน
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

พระเทพเวที (ประยุทธ์ปยุตโต). (2532). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541). การศึกษา : เครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). ธรรมานุญชีวิต: พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิพุทธธรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2540). พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพฯ: กรมการ
ปกครอง.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2550). วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันสื่อ
ธรรม.

ภูวนัฐสรณ์ หนูมาก. (2549). กระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ต่อการพัฒนา
โรงเรียนวิถีพุทธ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและ
นโยบายสวัสดิการสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เรวัฒน์ แก้วเก่า, มณฑา จำปาเหลือง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินกิจกรรมตาม
บทบาทหน้าที่ของบ้าน วัด โรงเรียน กับคุณลักษณะผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1.

วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 7 (2), 826-839

สาโรช บัวศรี. (2549). การศึกษาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น.
 สุนน อมรวิวัฒน์. (2535). การจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด.
 อริยา พรหมสุภา. (2559). "บวร" บ้าน วัด โรงเรียน องค์กรแห่งการเรียนรู้ในชุมชน : ชุมชนโป่งคา
 จังหวัดน่าน และชุมชนแจ่มหลวง จังหวัดเชียงใหม่, กองแผนงานมหาวิทยาลัย เทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าธนบุรี

Phrathep Wethi (ป.อ.ปยุตโต, 1989) ka nphatthana ton'e ng Their own development
 (wepsai) læ ng ma c ha k [http : / / theirowndevelopment. blogspot . com /
 so ngphansipsa m / c het / blog - post % 8604. sur phkhon mur a wan thi so ng
 krakata khom so ngphanha ro ihoksip'et](http://theirowndevelopment.blogspot.com/so-ngphansipsa-m/c-het/blog-post-%8604.sur-phkhon-mur-a-wan-thi-so-ngkrakata-khom-so-ngphanha-ro-ihoksip-et)

รูปแบบการสร้างจิตอาสาอย่างสร้างสรรค์เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทย

Creative Volunteer Creation Model for Good Citizenship in Thai Society.

หทัยภัทร ตังกุลลา, อัญญรัตน์ เริงคำ¹

Hathaiphat tungkula, Aunyarat chengka

บทคัดย่อ

การมีจิตสาธารณะของพลเมืองไทยในสังคมเป็นการส่งเสริมให้พลเมืองไทยตระหนักรู้ถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมร่วมกัน เน้นการพัฒนาพลเมืองให้มีจิตสาธารณะต่อสังคมและทักษะพิสัยเป็นสำคัญ รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมส่วนรวมในสังคม ซึ่งการส่งเสริมให้พลเมืองไทยในสังคมมีจิตสาธารณะนั้นต้องมีรูปแบบในการขัดเกลาเด็กและเยาวชนภายในสังคมเพื่อเป็นการสร้างจิตอาสาอย่างสร้างสรรค์ โดยภายในสังคมควรมีปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม การมีระเบียบปฏิบัติ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะในหลายๆด้าน เช่น ด้านความเป็นพลเมืองตัวอย่างเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะในสังคมรวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะต่อส่วนรวมในการทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวมและเพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในสังคมไทยเป็นพลเมืองที่เป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญของประเทศในอนาคตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมในด้านต่างๆให้มากที่สุด

คำสำคัญ: ความเป็นพลเมืองที่ดี, จิตอาสา, ความรับผิดชอบต่อสังคม

Abstract

Having the public mind of Thai citizens in society encourages Thai citizens to realize their responsibility towards the society as a whole. Emphasis is placed on the development of citizens to have a public mind for society and range skills. Including responsibility for the public environmental resources in society. To

¹ สาขารัฐศาสตร์ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies ,Maejo University

E-mail: Aunyaratchengka@gmail.com

encourage Thai citizens in society to have a public mind, there must be a form of polishing children and youth in society in order to create a creative volunteer spirit. Within the society, there should be factors contributing to the promotion of important public consciousness, such as organizing activities that emphasize participation. regulation A learning resource that is conducive to character development in many areas, such as citizenship, a model for public service in society, as well as being a good model for children and youth to be people with a public mind for the benefit of the community. For the society as a whole and in order to be an effective citizen in Thai society, be a citizen who is an important human resource of the country in the future with desirable characteristics that will benefit the public as much as possible.

Keywords: good citizenship, volunteer, social responsibility

บทนำ

ในปัจจุบันมีการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อที่จะมุ่งพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุและมีสาเหตุที่สำคัญที่สังคมจะต้องให้ความสำคัญกับค่านิยมทางด้านวัตถุมากกว่าค่านิยมทางด้านจิตใจ ซึ่งในสังคมปัจจุบันกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดจนซึ่งปรากฏในรูปแบบของปัญหาต่างๆอย่างเห็นจากสื่อหลายๆสื่อ เช่น สื่อบนสังคมออนไลน์ สื่อหนังสือพิมพ์ต่างๆ ปัญหาการเห็นผลประโยชน์ส่วนตนเริ่มมีมากขึ้นในสังคมไทย ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นจากการขาดการปลูกจิตสำนึกและการปลูกฝังความรับผิดชอบจากสังคม การแก้ปัญหานี้จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขและเริ่มปลูกจิตสำนึกของเยาวชนไทยรวมถึงคนในสังคม เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ในสังคมไทยปัจจุบันจึงมีการกล่าวคำว่า “จิตสาธารณะ” เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะส่วนรวมมากกว่าตนเอง กล่าวคือ ทุกคนต้องเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ ซึ่งหากปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้คนภายในสังคม ย่อมจะเกิดแต่ความสงบสุขเพราะสังคมจะเป็นสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แต่ความเมตตา ซึ่งการที่ทุกคนภายในสังคมมีจิตสาธารณะจะส่งผลต่อความเป็นอยู่ของคนภายในสังคมด้วย (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553)

จากการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ประเทศเกิดความเปลี่ยนแปลงแต่ยังขาดการพัฒนาจิตใจของคนภายในสังคม จะเห็นได้ว่าคนไทยในปัจจุบันรวมถึงเด็กและเยาวชนขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง หนึ่งในปัญหาที่พบบ่อยครั้งคือเรื่องของ

พฤติกรรมของคนในสังคมที่มีจิตสาธารณะน้อยลงและไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมซึ่งบ่งบอกให้เห็นว่าสภาพในสังคม คนไทยมีคุณธรรมและจริยธรรมน้อยลง เกิดมาจากการหลากหลายอย่าง อาทิเช่น เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก เกิดจากการขาดอารมณ์ในการยับยั้งชั่งใจ ดังนั้นความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลงทุกวัน จึงทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้ชัดในปัจจุบันไทย (ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์, 2555) ดังนั้นจิตสาธารณะจึงนับเป็นคุณธรรมจริยธรรมประจำใจข้อหนึ่งที่ทุกคนที่เป็นสมาชิกในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเยาวชนพึงมี อีกทั้งจิตสาธารณะยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดี เพราะเป็นตัวที่สะท้อนถึงการมีจิตสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมต่อสังคม การรับผิดชอบต่อสังคม และคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันภายในสังคมอย่างสงบสุข และเกิดการรู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการมีน้ำใจ การแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ เคารพสิทธิผู้อื่น และดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม ดังนั้นจิตสาธารณะของเยาวชนจึงเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติและถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสถาบันทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมไปถึงสื่อข่าวสาร ที่จะช่วยส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น

จิตสาธารณะสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อป้องกันการเกิดความเสียหายจากส่วนรวมและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นจิตสาธารณะมีความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมของพลเมืองในสังคมและการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ ลดความเห็นแก่ตัวและการเสียสละ ช่วยกันดูแลรักษาที่สาธารณะ เช่น ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ แม่น้ำลำธาร เป็นต้น รวมทั้งช่วยกันตักเตือนห้ามบุคคลไม่ให้มาทำลายสาธารณะสมบัติหรือสิ่งแวดล้อมและอีกทั้งยังสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงามและการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่มและในส่วนของการเข้าร่วมเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม รู้จักผิดชอบชั่วดี ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ประหยัดอดออมและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ พอสรุปในความหมายของจิตสาธารณะได้คือการรู้จักจิตสำนึกต่อส่วนรวม หรือการตระหนักรู้ การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนเอง ดังนั้น การที่จะศึกษาในเรื่องของจิตสาธารณะที่ทำให้เกิดในจิตสำนึกเด็กและเยาวชน ถือเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กและเยาวชนเปรียบเหมือนดังต้นกล้าที่จะเติบโตในอนาคตเป็นเหมือนรั้วของชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชาติควรอย่างยิ่งที่จะทำเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม เพื่อที่จะก่อให้เกิดพัฒนาในด้านต่างๆตามมาได้

ฉะนั้นแล้วผู้ศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องรูปแบบการสร้างจิตอาสาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทย ผู้ศึกษาได้แยกประเด็นเนื้อหาและรายละเอียดไว้ 4 ประเด็น คือ (1)ความหมายและความสำคัญจิตอาสา/จิตสาธารณะ/จิตสำนึกสาธารณะ (2) ปัญหาและผลกระทบการขาดจิตสาธารณะต่อสังคมไทย (3)สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมในการปลูกฝังจิตอาสาให้กับเยาวชนในสังคมไทย (4)รูปแบบวิธีการขัดเกลาทางสังคมเพื่อความเป็นพลเมืองดีอย่างสร้างสรรค์ในสังคมไทย (5)บทสรุปและองค์ความรู้ที่ได้รับ

1. ความหมายและความสำคัญจิตอาสา/จิตสาธารณะ/จิตสำนึกสาธารณะ

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ (public consciousness หรือ Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและร่วมกัน

จิตอาสา หรือ มีจิตสาธารณะ” ยังหมายถึง จิตของคนที่รู้จักความเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และยังช่วยให้กันพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติเช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษา ตลอดจนร่วมมือเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา และต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

สรุป จิตอาสา หรือจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ คือ จิตสำนึก เป็นการรู้ตัว หรือเป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไร ที่ไหน เป็นอย่างไร

ส่วน คำว่า สาธารณะ เป็น การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการบริการชุมชนทำประโยชน์เพื่อสังคม และถ้าเป็นสิ่งที่ต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสองคำมารวม หมายถึง การตระหนักรู้ตน ที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

คำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness)เป็นคำใหม่ที่มีใช้เมื่อไม่นาน และเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทย มีผู้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะหรือจิต สาธารณะ ไว้หลากหลายและมีการเรียกจิตสำนึกสาธารณะไว้แตกต่างกัน ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ มีผู้ให้ความหมายไว้ ใกล้เคียงกันเมื่อแยกความหมายของจิตสำนึกและจิตสาธารณะมีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตสถาน (2538: 231) ให้ความหมายของจิตสำนึกว่า หมายถึง ภาวะที่จิตตื่นและรู้สึกตัว สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง และสิ่งที่สัมผัสได้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2541: 60) ได้ให้ความหมายว่า จิตสำนึกเป็นผลที่ได้มาจากการประเมินค่า การเห็นความสำคัญ ที่มีฐานอยู่ที่ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็นและความสนใจของบุคคล

ราช Raj (1996: 605) กล่าวว่า จิตสำนึกเป็นคำที่ไม่สามารถให้ความจำกัดความได้ชัดเจนแต่สามารถอธิบายที่ใกล้เคียงได้ 2 แนวทาง ซึ่งในแนวทางแรกเป็นความคิดที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และแนวทางที่สอง หมายถึงจิตสำนึกของบุคคลเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีอยู่ตลอดเวลา เช่น การนอนหลับ จึงสรุปได้ว่า จิตสำนึกเป็นพฤติกรรมภายใน อย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่แสดงออกถึงภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่างๆ จากประสาทสัมผัสทั้งห้า

ลัดดาวลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547: 2 – 3) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงที่จะกระทำการชั่วร้ายที่สร้างความเสียหายต่อส่วนรวม
2. การมีส่วนร่วมหน้าที่ที่จะดูแลการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม
3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเองแบ่งปันซึ่งกันและกันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมร่วมกัน

จิตอาสา จิตสาธารณะ จิตสำนึกสาธารณะ เมื่อนำมารวมกันแล้วเป็นสิ่งที่งามสิ่งทีประพบัติแล้วเกิดความดีงามในหมู่คณะและส่วนรวมไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแบ่งปันซึ่งกันและกันและมีส่วนรวมที่ดีในชุมชน เสียสละแรงกายเพื่อการรักษาความปลอดภัยในชุมชนและการให้ความเป็นมิตรและมีน้ำใจต่อกันและมีความสำคัญอย่างมากเพื่อที่จะสร้างคนและประเทศชาติให้ดีและเจริญยิ่งขึ้นไป

1.1 ความสำคัญของจิตอาสา

1) ทำให้บุคคลมีความคิดขั้นสูงช่วยยกระดับจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตาเพราะจิตอาสามุ่งเน้นการให้มากกว่าการรับทำให้ได้พบความสุขที่เกิดจากการให้

2) บุคคลที่มีจิตอาสาย่อมเป็นที่รักใคร่ของบุคคลรอบข้างเพราะมองเห็นคุณค่าในความดีและนอกจากนี้ยังเป็นการผูกมิตรแท้ได้อย่างยั่งยืน

3) ทำให้สังคมมีการแบ่งปันการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันร่วมมือกันดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4) ทำให้สังคมเกิดความน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

1.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

การที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากันและการที่คนในสังคมขาดจิตสาธารณะ จะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร ทั้งยังมีผลกระทบต่อชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึกตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ที่อยู่ในจิตใจ และส่งผลมาสู่การกระทำภายนอกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าเกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น

1) ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชายไม่นึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป ก็สังคม

2) ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อ ขาดจิตสำนึกของตัวบุคคล จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งเหล่านี้

1.3 ความรับผิดชอบต่อตนเอง จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองนับว่าเป็นพื้นฐานต่อความรับผิดชอบต่อ ดังนี้

- 1) ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้
- 2) รู้จักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์
- 3) มีความประหยัดรู้จักความพอดี
- 4) ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
- 5) มีความรับผิดชอบต่อตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

1.4 ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการช่วยเหลือสังคมไม่ทำให้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนได้รับความเสียหายเช่น

- 1) มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
- 2) มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ เช่น ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
- 3) มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นเช่นให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำไม่เอาเปรียบเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
- 4) มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือต่อส่วนรวม

ดังนั้น จิตอาลา จิตสาธารณะ และจิตสำนึกสาธารณะ มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตทำให้สังคมเกิดความน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ทั้งยังมีผลกระทบต่อชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึกตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ที่อยู่ในจิตใจของเราและปฏิบัติเคารพ กฎกติกา ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วมช่วยกันดูแลรักษาประเทศให้มีความเจริญงอกงามไม่ให้ใครมาทำลายเป็นหุบเป็นตา และมีความสำคัญอย่างมากเพื่อที่จะสร้างคนและประเทศชาติให้ดีและเจริญยิ่งขึ้นไป

2. ปัญหาและผลกระทบการขาดจิตสาธารณะต่อสังคมไทย

ในปัจจุบันภาพรวมของสังคมเกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้น แล้วมนุษย์ก็เกิดจิตสำนึกด้านสาธารณะหรือความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมเหนือส่วนตนเป็นหลักสำคัญในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งหากคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมหรือขาดจิตสาธารณะในสังคม ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆตามมา รวมไปถึงทำให้สังคมเสื่อมลงไป เนื่องจากแต่ละคนมีความเห็นแก่ตนเอง คิดและกระทำเพื่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคนรอบข้าง หรือสังคมภาพรวม ซึ่งผู้เขียนจึงนำเสนอผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะต่อสังคมทั้งหมด ในหลากหลายมิติ(ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555), (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม)

2.1 ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะต่อสังคมแตกต่างกันไป ดังนี้

1) ปัญหาต่อบุคคล

1.1) การสร้างความเดือดร้อนให้บุคคลอื่นรวมถึงการไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น เมื่อกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่มนุษย์ก็คงจะไม่แตกต่างไปจากสัตว์ต่างก็จะต้องดิ้นรนเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดเมื่อเกิดพัฒนาการ ความก้าวหน้าขึ้น จึงมีการรวมกลุ่มกัน เป็นครอบครัว ชุมชน เป็นสังคม จึงเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นมาระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองก่อให้เกิดความไม่สงบสุข สับสนวุ่นวาย เอาัดเอาเปรียบระหว่างกันขึ้นมา มนุษย์จึงต้องการการปกป้องคุ้มครองเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิทธิต่าง ๆ มนุษย์จึงได้พิจารณาถึงสิทธิตามธรรมชาติ

1.2) การสร้างความเดือดร้อนให้กับตัวเอง การขาดความรับผิดชอบต่อ เป็นจุดเริ่มต้นของความล้มเหลวทั้งหมด ถ้าหากทุกคนในประเทศต่างขาดความรับผิดชอบต่อในบทบาทและหน้าที่ของตน ถ้าทุกคนละเลยหน้าที่ของตนเอง สังคมก็จะเกิดความวุ่นวาย ขาดระเบียบ ทุกอย่างไม่เป็นระบบ และไม่บรรลุจุดหมายที่วางไว้ รวมไปถึงไม่ได้รับความไว้วางใจ การดำเนินชีวิตจากเพื่อนร่วมงาน

ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นคนขาดความกระตือรือร้น ไม่สามารถแก้ไขอุปสรรคได้ ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอ กลายเป็นคนไม่มีความสามารถและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (เสนห์ จามริก, 2545)

2) ปัญหาในระดับองค์กร

การที่บุคคลในองค์กรขาดจิตสาธารณะภายในองค์กรก็จะเกิดความไม่เจริญก้าวหน้าในองค์กร ซึ่งการที่บุคคลภายในองค์กรขาดจิตสาธารณะ บุคคลภายในองค์กรก็จะเกิดการแบ่งหน้าที่กัน ซึ่งจะทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ บุคคลก็จะทำงานเพื่อให้เสร็จๆไป โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงาน ซึ่งปัจจุบันการที่องค์กรต่างๆ จะรับบุคคลเข้ามาทำงานภายในองค์กรจะต้องคำนึงถึงจิตอาสาและจิตสาธารณะเป็นคุณสมบัติแรกๆ

3) ปัญหาในระดับชุมชน

3.1) ย่อมทำให้ชุมชนเกิดความอ่อนแอ เพราะต่างคนต่างอยู่ทำให้ชุมชนไม่เกิดการพัฒนาเนื่องจากขาดสำนึกร่วมกันคือขาดความสามัคคีที่เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่สำคัญในการหล่อหลอมให้คนในชาติมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งชุมชนจะพัฒนาและเกิดความเจริญก้าวหน้าก็ต้องเกิดจากการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คนในชุมชนสามัคคีกันจึงจะทำให้เกิดการดำรงอยู่ของประเทศ

3.2) การขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำในการแก้ไขปัญหา ขาดจิตอาสาเพื่อนำพาการพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพยากร กลัวเสียเวลาหรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่นเพราะมักกลัวและหวงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักจึงก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรค กล่าวคือคนภายในชุมชนไม่รู้ถึงการนำทุนที่มีอยู่ภายในชุมชนไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์และปล่อยให้สูญหายไป หรือเรียกว่าภูมิปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสภาพของแต่ละชุมชนด้วย

3.3) การเกิดอาชญากรรมในชุมชน เนื่องจากขาดสามัญสำนึกที่ดี ไม่ยึดถือหลักศีลธรรมทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางศีลธรรมตามมา เช่น ความต้องการอย่างรุนแรง ไม่มีความชอบธรรมจะได้มา ก็ต้อง ฉ้อโกง ลัก ปล้น ทำให้ภายในชุมชนไม่เกิดความน่าอยู่และเกิดความหวาดระแวงของคนภายในชุมชนด้วยตนเอง

4) ปัญหาในระดับชาติ

4.1) การเปียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนรวม เช่น การเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ซึ่งคนภายในชนบทต่างๆก็ทำอาชีพทางการเกษตรส่วนมากก็ได้รับการศึกษาถึงขั้นประถมหรือไม่ได้รับแต่ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มต่างๆของชั้นรายได้มากขึ้น เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ระหว่างบุคคลทำให้เกิดปัญหาตามมามากตัวอย่างเช่น ปัญหาความยากจน เกษตรกรทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นผลสืบเนื่องจากสภาพดินฟ้า

อากาศทำให้ผลผลิตตกต่ำ ส่งผลต่อปัญหาด้านคุณภาพชีวิตตามมา แม้ว่าปัจจุบันจะมีการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขแต่การที่เป็นสังคมเมืองทำให้วิถีชีวิตของประชากรไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาสุขภาพจิตมีมากขึ้นและปัญหาด้านสารเสพติดเพิ่มความรุนแรงขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

4.2) ประเทศชาติไม่พัฒนาเนื่องจากคนในสังคมไม่ร่วมมือกันเมื่อมีการออกนโยบายต่าง ๆ แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน การพัฒนาก็ยอมเป็นไปได้ยาก สังคมไทยจึงมีลักษณะอ่อนแอ เนื่องจากมีคนเห็นด้วย แต่ “ไม่เอาด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้กระบวนการพัฒนาประเทศเป็นไปได้ด้วยความล่าช้าและไม่เกิดการพัฒนา

5) ปัญหาในระดับโลก

เมื่อแต่ละประเทศไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและมีความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้นก็ย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่างฝ่ายต่างเห็นแก่ ประโยชน์ของตน ขัดกันเรื่องผลประโยชน์ ส่งผลให้เป็นที่มาของความขัดแย้งและก่อสงครามได้ และในที่สุดก็ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกันทำให้เกิด ความขัดแย้งระหว่างประเทศที่ด้อยพัฒนามากว่า เนื่องจากประเทศที่มีอำนาจหรือกว่าก็ยอมได้เปรียบในด้านการทดลอง ส่งผลให้ประเทศเล็กๆ ขาดการพัฒนาหรือถูกเอาเปรียบในด้านการค้าระหว่างประเทศคนในชาติ ย่อมได้รับผลกระทบเพราะสินค้าต่างๆ ไม่ได้รับการส่งออกหรือโดนเก็บภาษีที่สูงขึ้นรวมถึงเกิดการดูหมิ่นเรื่องชาติพันธุ์ เนื่องจากประเทศที่เจริญกว่ายอม เกิดความรู้สึกดูหมิ่นประเทศที่ด้อยพัฒนามากว่า ลดศักดิ์ศรีหรือความเป็นมนุษย์ของอีกชาติ ดูถูก หรือเป็นปฏิกิริยาต่อชาติอื่น ความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ หากสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกด้านสาธารณะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้ อย่างสมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ไม่ทำลายสมบัติต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวม เมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่อำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นตัวแทนหรือเป็นตัวอย่างในการรักษาสมบัติอันเป็น ของส่วนรวมหรือสมบัติอันเป็นของโลกสามารถสรุปอุปนิสัยเป็นปัญหาต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. **มิติทางด้านสังคม** เกิดการดูถูกดูแคลน ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการดูถูก หรือการกดขี่ทางด้านเชื้อชาติที่มองว่าชนชาติหรือชาติพันธุ์ของกลุ่มตนเองอยู่เหนือกว่ากลุ่มชาติพันธุ์ อื่น รวมถึงการมองว่าชาติพันธุ์ของตนเองมีความเจริญหรือความเป็นมนุษย์ที่มากกว่าชาติอื่น กลายเป็นการเหยียดกันทางด้านความเป็นมนุษย์หรือชาติพันธุ์นั่นเอง

2. **มิติทางด้านเศรษฐกิจ** เกิดการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยปราศจาก คุณธรรมใด อาจเกิดการแก่งแย่งชิงดีหรือการผูกขาดทางการค้าระหว่างประเทศ โดย

ประเทศที่มี ศักยภาพมากกว่าจะกระทำทุกวิถีทางเช่น การตั้งกำแพงภาษี การสกัดกั้นหรือการจำกัดทางด้าน การค้า เป็นต้น เพื่อให้ประเทศของตนเองได้รับประโยชน์หรือได้เปรียบทางการค้าสูงที่สุด กระทั่ง ประเทศที่มีพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจต่ำกว่าเกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ ขณะที่ประชาชน ภายในประเทศจะกลายเป็นผู้ที่มีฐานะยากจน คุณภาพชีวิตในลำดับถัดไป

3. มิติทางการเมือง เมื่อประเทศแต่ละประเทศขาดจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวคิดหรือ คุณธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันประการหนึ่ง ยังผลให้แต่ละประเทศคิดถึงแต่เพียงความยิ่งใหญ่หรือ แสพยานภาพของประเทศตนเองเป็นที่ตั้ง ทำให้เกิดการสะสมอาวุธหรือขีปนาวุธระหว่างกันเพิ่มมากขึ้นเช่น อิรัก ในสมัยสงครามอ่าวเปอร์เซียหรือเกาหลีเหนือในยุคปัจจุบัน เป็นต้น รวมถึงการขาดความ ไว้นื้อเชื่อใจระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เกรงว่าประเทศอื่นหรือประเทศเพื่อนบ้านอาจโจมตีประเทศ ของตนเอง จึงจำเป็นต้องครอบครองอาวุธสงครามหรือขีปนาวุธที่มีการทำลายสูงไว้กับประเทศตนเอง เช่น ประเทศเกาหลีเหนือ มักมีการทดลองขีปนาวุธในคาบสมุทรของตนเอง ขณะเดียวกันเมื่อเกาหลีใต้

ในปัจจุบันสังคมไทยเกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้น แล้วมนุษย์ก็เกิดจิตสำนึกด้านสาธารณะหรือความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมเหนือส่วนตนเป็นหลักสำคัญในการอยู่ร่วมกันและส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆตามมา รวมไปถึงทำให้สังคมเสื่อมลงไป เนื่องจากแต่ละคนมีความเห็นแก่ตนเอง คิดและกระทำเพื่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคนรอบข้าง เกิดปัญหาตามมา เช่นการสร้างความสะดวกร้อนให้ตัวเองและผู้อื่น ดังนั้นแล้วความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ควรปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกด้านสาธารณะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ทำลายสมบัติต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวม เมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่อำนาจตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นตัวแทนหรือเป็นตัวอย่างในการรักษาสมบัติอันเป็นของส่วนรวมหรือสมบัติอันเป็นของโลก

3. สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมในการปลูกฝังจิตอาสาให้กับเยาวชนในสังคมไทย

สถาบันทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชน สถาบันทางสังคมเป็นสถาบันหลักที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชน รวมถึงแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีส่วนช่วยทำให้เกิดจิตสาธารณะ รวมถึงสถาบันอื่นๆในสังคม เช่น สถาบันทางการศึกษา สถาบันทางศาสนาและสถาบันสื่อมวลชน ซึ่งสถาบันต่างๆจะช่วยโน้มนำใจให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง ดังนี้ (บุญทัน ภูบาล, 2549)

3.1 สถาบันครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุด ซึ่งสถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันทางสังคมแรกที่มีความผูกพันใกล้ชิดกับเยาวชน มีอิทธิพลในการปลูกฝัง อบรมให้แก่เยาวชน รวมไปถึงการดูแล อบรม เลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมของครอบครัว ซึ่งครอบครัวของเยาวชนแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งครอบครัวไม่ควรละเลยการอบรมในเรื่องของคุณธรรมพื้นฐานต่อสังคม คุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ หน้าที่ของสถาบันครอบครัว (1) สร้างสรรค์สมาชิกใหม่ให้แก่สังคม (2) เลี้ยงดูและอบรมสมาชิกของครอบครัว (3) อบรมสั่งสอนให้รู้ระเบียบแบบแผนและโครงสร้างของสังคม (4) ให้ความรักและความอบอุ่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ (5) กำหนดสถานภาพทางสังคมให้แก่สมาชิก

3.2 สถาบันการศึกษา เป็นรากฐานของการพัฒนา มีส่วนช่วยผลักดันการมีจิตสาธารณะของเยาวชนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใด เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สื่อสารกัน ในทุกรูปแบบของของครู อาจารย์ มีความจำเป็นที่ต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาจนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตน ซึ่งครู อาจารย์ ควรมีการสอดแทรกให้ความรู้ ความสำคัญของจิตสาธารณะ มีการบูรณาการกิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสาธารณะในรายวิชา กิจกรรมนอกห้องเรียน โดยเน้นให้เยาวชนในฐานะนักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มทำให้เห็นถึง ลักษณะของคนในกลุ่มที่มีจิตสาธารณะได้ง่ายขึ้น การให้การศึกษาแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึง อุดมศึกษา เพื่อให้ เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคม โดยธรรมและในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยกันควรมีความสำนึกว่าทุกหน้าที่ มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกันทุกหน้าที่ หน้าที่ของสถาบันการศึกษา (1) ให้ความรู้ ความสามารถ และทักษะแก่บุคคล (2) อบรมสมาชิกให้มีคุณธรรม จริยธรรม (3) สอนและฝึกอาชีพให้แก่สมาชิก (4) อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม (5) เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญเพื่อการพัฒนาและถ่ายทอดความรู้

3.3 สถาบันศาสนา มีส่วนสำคัญโดยตรงในการส่งเสริมจิตสาธารณะให้คนในสังคมเกิดความตระหนักรู้ รู้หน้าที่ของตน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน และประชาชนได้น้อมนำเอาคำสั่งสอนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ในคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า เน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็นหรือเพราะความอยาก มีความสันโดษพอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้เท่าที่จำเป็นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น มีความเมตตา เห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเองรู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง สถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพบูชาตั้งแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบัน สำหรับศาสนาพุทธ “วัด” เป็นเสมือนที่พึ่งทางใจ “พระสงฆ์ในวัด” เป็นบุคคลตัวอย่างที่คนในสังคมจะเชื่อถือตาม ดังนั้นหลักธรรมคำ

สอน ของพระสงฆ์ตามหลักพระธรรม จึงมุ่งเน้นให้ทุกคนกระทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ เพื่อให้เยาวชนทุกคนซึมซับความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของจิตสาธารณะ ตลอดจนหันมามีจิตสาธารณะต่อสังคมในลักษณะต่างๆ หน้าที่สำคัญของศาสนา (1) จัดประเพณีและวัฒนธรรมทางศาสนา (2) อบรมศีลธรรมให้แก่สมาชิกของสังคม (3) เป็นพื้นฐานสำคัญของอำนาจรัฐ

3.4 สื่อมวลชน เป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายต่อการรับรู้และความรู้สึนึกคิด หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ผู้รับสาร ซึ่งก็คือประชาชนทุกคนในสังคม ซึ่งความร่วมมือจากสื่อมวลชน จะช่วยสร้างความเข้าใจช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม กล่าวคือ สื่อมวลชนมีบทบาทในการให้ความรู้ นำเสนอข่าวสารข้อมูลสำคัญต่อประชาชน การมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการให้ความบันเทิงจรรโลงใจแก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้จนกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม ซึ่งสถาบันสื่อมวลชนควรหันมากระตุ้นให้เยาวชนมีจิตสาธารณะต่อสังคม สามารถทำได้หลายทาง เช่น การกระตุ้นผ่านการจัดกิจกรรมรณรงค์ การนำเสนอข่าว เป็นกระบอกเสียงการทำกิจกรรมดี ๆ

วิธีการที่ใช้สื่อสารเพื่อรณรงค์การมีจิตสาธารณะของเยาวชน

- 1) มีการสร้างกลุ่มแกนนำเยาวชนเพื่อช่วยรณรงค์การมีจิตสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) มีขั้นตอนการดำเนินงานในการรณรงค์ที่เป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลังและเหมาะสม
- 3) ใช้สื่อใหม่หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ที่เหมาะสมในการปลูกฝังจิตสำนึกและจิตสาธารณะ
- 4) หากิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อการรณรงค์การมีจิตสาธารณะควรเป็นกลุ่มเยาวชนวัยเดียวกันเป็นทั้งผู้จัดและผู้เข้าร่วมในเวลาเดียวกัน

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าทุกสถาบันเป็นสิ่งสำคัญที่จะปลูกฝังและขับเคลื่อนในการส่งเสริมจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในเยาวชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันทุกสถาบัน ซึ่งหากขาดสถาบันใดสถาบันหนึ่ง ก็จะมีผลกระทบต่อเยาวชนไทยในสังคม ซึ่งหากสถาบันใดไม่สามารถส่งเสริมจิตสาธารณะให้เยาวชนได้ ควรพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันและส่งเสริมในรูปแบบอื่น หาทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมให้เยาวชนไทยยุคใหม่เป็นกำลังของชาติที่ดีและสมบูรณ์

4. รูปแบบวิธีการขัดเกลาทางสังคมเพื่อความเป็นพลเมืองตัวอย่างสร้างสรรค์ในสังคมไทย

การขัดเกลาทางสังคม คือ การเรียนรู้ของสมาชิกในสังคมทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพตามความต้องการของสังคม การขัดเกลาทางสังคม คือ การนำคนเข้าสู่ระบบของสังคม โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ทำหน้าที่ขัดเกลาอัตตชีวะให้พ้นจากสภาพสัญชาตญาณเดิมจนกลายเป็นมนุษย์สังคมเพราะมนุษย์ไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก จึงต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมตลอดชีวิตทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

4.1 วิธีการขัดเกลาทางสังคมมี 2 ทางคือ

1) การขัดเกลาทางสังคมโดยทางตรง คือ การสั่งสอนและฝึกอบรมโดยพ่อแม่และครูอาจารย์ทำให้เด็กปฏิบัติตามที่สังคมคาดหวัง

2) การขัดเกลาทางสังคมโดยทางอ้อม เช่น การฟังอภิปราย การอ่านหนังสือ การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ การดูภาพยนตร์ การเข้ากลุ่มเพื่อนทำให้เกิดการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ

4.2 พื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์ต่อการขัดเกลาทางสังคมได้ 4 ประการคือ

1) การปราศจากสัญชาตญาณของมนุษย์ คือ สัญชาตญาณคือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อน และความต้องการต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมนุษย์ เช่น ความหิว ความกระหาย เป็นต้น มนุษย์ไม่มีความสามารถในการหาวิธีการตอบสนองเองได้จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

2) มนุษย์จำเป็นต้องพึ่งผู้อื่นในชีวิตวัยเยาว์ คือ การเจริญเติบโตของร่างกายในมนุษย์และสัตว์แต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน

3) ความสามารถในการเรียนรู้ คือ สภาพชีวภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิดคือมนุษย์มีสมองสติปัญญาเฉลียวฉลาดทำให้มีความทรงจำ และสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าสัตว์ การขัดเกลาทางสังคมตลอดเวลาที่ยาวนาน ตั้งแต่เด็กยังช่วยตัวเองไม่ได้ จนเติบโตยังมีระยะเวลานานมากขึ้นก็จะยิ่งเห็นความสามารถและความแตกต่างกันของแต่ละบุคคลมากขึ้นเท่านั้น

4) การมีภาษาใช้ คือ ภาษามีส่วนสำคัญยิ่งในการขัดเกลาทางสังคม ภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ในการสั่งสอนและการเรียนรู้ การถ่ายทอดความคิด และวิชาการต่างๆ ต้องใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ที่ทำให้วัฒนธรรมของมนุษย์สืบต่อเนื่องมายาวนานทำให้มนุษย์ใช้ภาษาต่างๆ ทั่วโลกทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และความหมายร่วมกันเป็นหลักสากล

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการขัดเกลาทางสังคม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อหลอมพฤติกรรมของบุคคล และเป็นตัวแปรที่สำคัญและส่งผลต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ความขัดแย้ง และการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพตามความต้องการของสังคม และ

ภาษายังมีส่วนสำคัญยิ่งในการขัดเกลาทางสังคมเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการสั่งสอนและการเรียนรู้ การถ่ายทอดความคิด และวิชาการต่างๆ และทำให้วัฒนธรรมของมนุษย์สืบต่อเนื่องมายาวนานทำให้มนุษย์ใช้ภาษาต่างๆ ทั่วโลกทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และความหมายร่วมกันเป็นหลักสากล

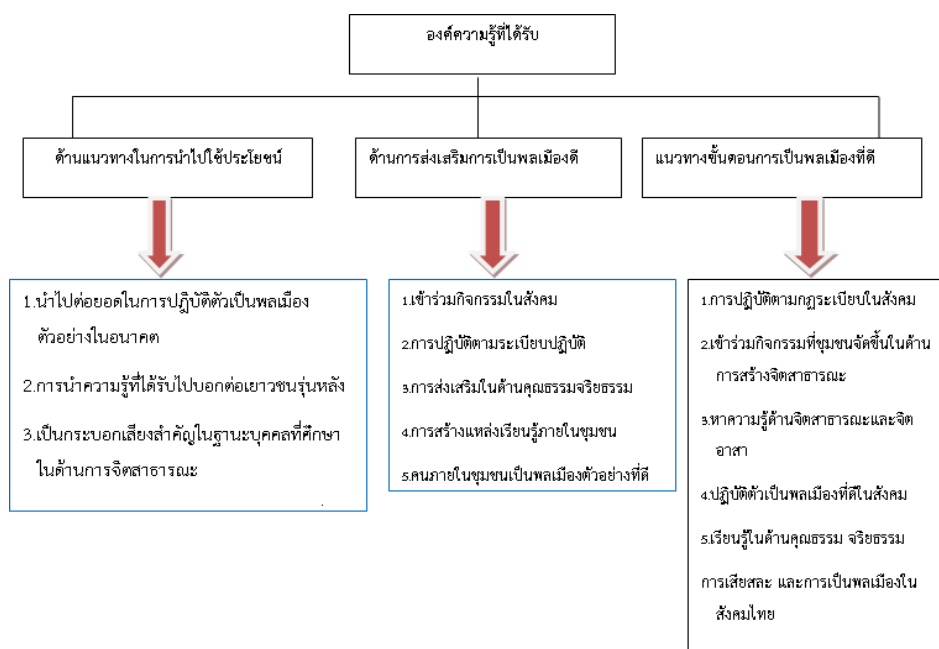
สรุป

การมีจิตสาธารณะของพลเมืองในสังคมไทย ส่งเสริมให้พลเมืองไทยได้ตระหนักรู้ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และการมีจิตสาธารณะยังช่วยให้กันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิตให้สงบสุข และยังช่วยแก้ปัญหาและยังทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม และรวมไปถึงการช่วยกันดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม โดยการที่ไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติต่างๆ ในชุมชน จิตสาธารณะยังเป็นสิ่งที่ดีงามสิ่งที่ประพุดแล้วเกิดความดีงามในหมู่คณะและส่วนรวมไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแบ่งปันซึ่งกันและกัน และที่สำคัญยังส่งผลต่อการดำรงชีวิตและความปลอดภัย ไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และยังเป็นบรรทัดฐานเพื่อให้คนหมู่มากอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่ให้เกิดความวุ่นวาย การสร้างจิตสาธารณะ ยังถือเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวม แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าใจตนเองไม่ยอมรับจิตสาธารณะก็จะไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นคำว่า "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะ ดังนั้น การมีจิตสาธารณะพลเมืองทุกคนจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดทั้ง จริยธรรม คุณธรรม การมีศีลธรรมเชื่อมั่นในศาสนา และที่สำคัญที่สุดก็คือ การมีจิตอาสาคอยช่วยเหลือผู้อื่นให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแบ่งออกเป็น 2 ด้าน และ 1 แนวทาง ในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ก็คือ นำไปต่อยอดในการปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองตัวอย่างในอนาคต การนำความรู้ที่ได้รับไปบอกต่อเยาวชนรุ่นหลังและเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นพลเมืองดี ในด้านการส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีก็คือ การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม การปฏิบัติตามระเบียบ และการส่งเสริมในด้านคุณธรรมจริยธรรมและสุดท้ายแนวทางขั้นตอนการเป็นพลเมืองที่ดีก็คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบในสังคม เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในด้านการสร้างจิตสาธารณะ หากความรู้ด้านจิตสาธารณะ

และจิตอาสา ปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม และเรียนรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม การเสียสละ และการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วีพริ้นส์.

คุณบุณิกา จันทรเกตุ. (2556). การสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ. สงขลา.
สืบค้นจาก www.oknation.net.

ศิริพงษ์ ฐานมั่น. (2560). จิตอาสาประตูสู่ CSR ที่ยั่งยืน. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์
(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 7 ฉบับที่ 1.

แสน กิรินวนันท์. (2562). การพัฒนาสังคมและชุมชนภายใต้จิตสาธารณะ. วารสารการเมืองการ
ปกครอง ปีที่ 9 ฉบับที่ 2. สืบค้นจาก <http://copag.msu.ac.th>.

ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์. (2555). รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสา. คณะพัฒนา
สังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สืบค้นจาก
<http://libdcms.nida.ac.th>.

สุพัตรา สุภาพ. (2541). การขัดเกลาทางสังคม. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรม
ราชูปถัมภ์. สืบค้นจาก <https://www.baanjomut.com>.

ดำรงค์ ชลสุข. (2561). พลเมืองที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมจาก

<https://www.matichon.co.th>

อริสา สุขสม. (2553). การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อชุมชนสืบค้นจาก

<http://www.rc.nida.ac.th>.

นวรินทร์ ดาก้อนทอง. (2550). จิตสาธารณะคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์.